153

శ్రీమతులలో శశి

ఆ రాత్రి శశి ఇలా చేస్తుందని అతను ఎలా అనుకో గలడు? శశిమీద అతను ఏవేవో కలలు కనేస్తూ కూర్చున్నాడు. అసలు కలలు కనేటటు వంటి మనిషి, తప్పకుండా తియ్యని కలయొక్క అమ్మాయి స్వరూపం అయి ఉంటాడేమో అనుకున్నాడు. 'ఔనౌను... అంతే... అంతే; మనుషుల్లో ఆడ, మగ ఉన్నట్లు కదూ...' అనుకొని చిరునవ్వొకటి ఒలకబోసుకొన్నాడు. పాపం చేతిలో తెరచిఉంచిన పుస్తకం, ఆవులిస్తూన్న మాటమరచిపోయి, మరోసారి నవ్వుకొన్నాడు.

ఇంతలో ఏదో అలికిడైంది. 'అదిగో... శశి... నా అందాల ప్రేయసి, సామాను సర్దేసి, వంటవసారా విడిచేసి, అదిగో— పావురాయిలా, సెలయేటి పాయలా, చల్లని గాలిలోని హాయిలా రివు రివ్వున వస్తోంది' అనుకొన్నాడు. ఆ దిశ వైపు మెడవంచి, దడదడలాడే గుండె గడతీసి చూసేసరికి, ఆ చిన్నది వెనుదిరిగి వెళ్ళిపోతున్న సవ్వడైంది. అతనికి నిరు

త్సాహం రెట్టింపయింది. మొగంమీద, గుండెలమీద గస గసా లంతలేసి స్వేదబిందువులు రుసరుస లాడాయి. గబగబా వెళ్ళి అతను కిటికీ రెక్కలు బారెట్టి, అక్కడ చల్లనివాయు కుమారుడుకు ఘనస్వాగత మివ్వడానికి, హడావుడిపడ్డాడు. కాని ఆ రాకుమారులు రాలేదు!

అప్పుడే శశి, హఠాత్తుగా అక్కడికొచ్చేసింది. 'అరరే... శశి వచ్చేసిందేం... శశి వచ్చేసిందే...' అనుకొన్నాడు' 'గాలి వీస్తే బాగుండును. చల్లగావీస్తే సుఖంగా ఉండును...' అని ఎంతో ఎంతో అనుకొన్నాడు. కాని ఏమి లాభం ?

పకపక నవ్వుతూ వచ్చిన శశి, 'మిమ్మల్నిలా బాధ పెడుతూన్నందులకు క్షమించండేం... అబ్బే. కాదుకాదు మిమ్మల్నిలా ఏడిపించవలసిందే...' అన్న ధోరణి ఆ నవ్వులో ప్రకటించింది. ఇంతలో మనసు మార్చుకొన్నట్లు, మొగం లోని భావాలను తారుమారు చేసింది. తన వాలుజడతో అతని మొగంమీద ఏవేవో ఎక్స్పెరిమెంట్స్ (Experiments) చేస్తూ సైన్సు విద్యార్థినిలా కావలసిన కొలతలు తీసుకుంది. మెల్లగా ఎంతో చల్లగా, ఏమండీ...' అంది.

అతనికి పాపమేమి మాట్లాడాలో తోచలేదు. 'అదేమిటో చెప్పేసెయ్... వినడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను' అన్నట్లుగా మొగాన్ని దీపాలు లేని దేవాలయంచేసుకున్నాడు. పాపం! అప్పుడతనికి నవ్వాలని లేకపోయినా, నవ్వకపోతే శశి ఎక్కడ ఏడ్చిపోతుందో అని; ఏంచక్కటి నవ్వునొకదాన్ని ఎంచి,

దేవుడి పటానికి తగిలించిన పూలదండలా దాన్ని మొగానికి తగిలించుకొన్నాడు. ఓ! ఇంకేం శశి కామాత్రం నవ్వు చాలు!

అప్పుడే ఈ జంటను, ఆకసం లోంచి తొంగి చూస్తూ న్న ఒయ్యారపు చుక్కలు, చూడ్డానికి మాకు కళ్ళే ఉన్నాయి కాని, మీతో మాట్లాడటానికి మాకు నోళ్ళు కూడా ఉంటే ఎంత బాగుండును...' అని ఎంతో ఎంతో యిదైపోయాయి. రామం తొమ్మిదౌతూన్న గడియారంవంక కళ్ళు తిప్పి అడగ్గూడదనుకుంటూనే, ఉండబట్టలేక కాబోలు, 'ఏమిటీ... కథ.' అనేశాడు.

శశి, తన మనసులో 'వెరిగుడ్ ... వెరీగుడ్ ...' అనుకొంది. అంత ఆమె తనూలత, అతనికి మరింత దగ్గరగా జరిగింది. ఆమీదట, 'నాకసలు ఇష్టం లేదండీ... కాని...'అని ఏమిటో గుణిసింది. ఈ తలా తోకా లేని మాటకు అర్థం రామానికి బాగా తెలుసు. అది ఒకటో రకం గోతులు త్రవ్వేసే గున పం! అదే మరి ఆడవాళ్ళ వశీకరణ మంత్రమని పాత రికార్డులు మరీ మరీ ఘోషిస్తూన్న సంగతి అతనికి పూర్తిగా తెలుసు.

అంతే... వెంటనే శశి, రామాన్ని చూపుల్తో లక్ష పరీక్షలు చేసేసింది. తెలివిగా, 'అబ్బ! ఈ సావిత్రిగారికి మరేం పనిలేదు...'అంది. అప్పుడు సావిత్రిమీద, శశికెంతో కోపం వచ్చింది. తిరిగి రామాన్ని ఒకసారి ముచ్చటగా

చూసుకొని, 'వెళ్లకపోతే ఒక బాధ... వెళ్తే ఒక బాధ' అంది.

ఇంకేముంది! రామానికి పూర్తిగా అర్థమైపోయింది. ఆ వాడలోని ఆడ పటాలమంతా, సినిమాకు బయలుదేరింది. అంతే... ఈవిడగారు పర్మిషనుకోసం, ఇంత వినయ విధేయతలతో అప్లికేషను పెట్టుకొంటోంది. 'ఓయి దేవుడా... ఇదెక్కడి గోలయ్యా... మా పాలిటి యముడులా ఉంది ఈ సావిత్రి...' అనుకొని, పైకి అలా అనడం, ఆటవికుల లక్షణం అని తోచి ఆ ప్రయత్నంనుంచి విరమించుకొని, ఎలా అయినా ఈరోజున శశిని, ఈ ప్రోగ్రామ్‌నుంచి తప్పించెయ్యాలనుకొని ఎంతో ఎంతో ఆలోచించాడు.

ఆగిపోమని సూటిగా చెప్పడానికి అతనిలో సముద్రమంత గర్వం... ఆకసమంత అభిమానం, విస్తరించి క్రిందా మీదా పహారా కాయడం మొదలుపెట్టాయి. ఇంతలోనే మెరుపులాంటి ఆలోచన చటుక్కున అతని బుర్రలో మెరిసి, 'మరి నీకు వెళ్లాలని లేదుగా...' అన్నాడు. తన జ్ఞాపకశక్తికి ఎలాంటి పైరిజివ్వాలో తరువాత సావకాశంగా ఆలోచించాలనుకున్నాడు.

అప్పుడు శశి, తన మొగాన్ని చిలుక కొట్టేసిన జామకాయలా పెట్టి, 'ఔననుకోండి... కాని వాళ్ళంతా ఏడుస్తారండి... మీరు వెళ్ళమన్నా... నేనే మానేస్తున్నానని,

ఎలా నవ్వుతారనుకున్నారు. అబ్బ! వాళ్ళలా నవ్వితే చచ్చేంత సిగ్గేస్తుంది బాబూ...' అంది.

వెంటనే రామం, 'నువ్వింత పిరికిదానివనుకోలేదు శశీ...' అన్నాడు. రామం తెలివితేటలు ఇలాంటి సమయాల్లో అమోఘంగా పనిచేస్తాయి! అందులో అప్పుడే చల్లగా గాలి వీస్తోందికూడాను. ఆగాలి తేడీ రామారావుగారు, ప్రేమతో పెంచుతూన్న నైట్‌క్వీన్ మొక్క ఒడిలోంచి మాంఛి ఉషారుగా వస్తోంది మరి!

"శశి, అదేమిటండి... అలా అంటారు... ఇందులో పిరికితనం ఏముంది... బలేవారే..." అంది.

రామం చురుగ్గా "కాకపోతే మరేమిటమ్మా" అన్నాడు కంఠం సుతారంగా సాగదీసి.

"పోనీండి... మీరకసలు నన్ను సినిమాకు పంపాలని లేదనగూడదూ..." అంది. ఆమె మొగంలో కోపంబాపతు పరమాణువులు చురచుర కాకర పువ్వొత్తుల్లా విచ్చిన్నమై పోదాండటాన్ని దాచుకోలేక పోయింది.

పాపం రామం, "అంతేలే శశీ... నేను వెళ్ళొద్దనగానే, ఆ ముక్క కాస్తా వాళ్ళచెవిలో ఎంచక్కా మా ఆయనగారు వెళ్ళొద్దన్నారండీ— అని ఊదేసి నన్ను వాళ్ళముందు అడవి మృగాన్ని చేసిద్దామనేగా నీ ఉద్దేశం..." అన్నాడు. అలా అని ఒక్కసారి ఉక్కిరి బిక్కిరై పోయాడు.

వెంటనే శశి, "అవ్వ...అవ్వ... ఎందుకండి అలాంటి మాటలు... అలాగంటే ఇలాగా... ఇలాగంటే అలాగా..." అని నోరు నొక్కుకుంది.

అప్పుడే దొడ్డి గుమ్మందగ్గర తలుపు దడదడ లాడింది. ఒక సన్నని కంఠం, "అక్కయ్యగారూ అక్కయ్యగారూ... అబ్బ! ఇంత లేటయితే ఎలాగండి... సావిత్రి పిన్ని మీరు వస్తారా... రారా అని అడగమంటోంది" అంది.

పాపం శశి గుండె బీటలుపడిపోయింది. "ఉండు పాపా... ఒక్క క్షణం... ఇదిగో వచ్చేస్తున్నా... అని (మాయదారి గోలొచ్చిందమ్మా ఈ మనిషితో అని మనసులోనే అనుకొని) భర్తవైపు తిరిగి పసిపిల్లలా మొగంపెట్టి, "ఏమండీ... ఏమి చెప్పమంటారు" అంది. "బాబ్బాబు ... ఈఒక్కసారికీ ఒప్పుకుందురూ. ఈ సావిత్రితో బ్రతకడం కష్టం..." అన్నట్లుగా ఆమె కంఠం పాపం నీరసపడిపోయింది.

తన ముద్దుల ప్రేయసి. పడుతూన్న కష్టాన్ని ఆకళింపు చేసుకున్న ఆలోచనల రాముం ఒక్కసారి జారిపోయి, 'సరే శశీ... నీకు వెళ్ళాలని ఉంటే వెళ్ళు... నేనేమీ అడ్డు పెట్టను...'' అన్నాడు. అనడమైతే అన్నాడేగాని, ఆ మాటల్లో మరోకర్థం తనకు తెలియకుండానే పిల్లిలా దూరి కూర్చుందని కానలేకపోయాడా పిచ్చివాడు. ఆ అర్థం కాస్తా 'మ్యావ్' మంది. శశికి చెవుల్లేకపోతేగా వినబడకపోవడానికి! ఆమె విననే వింది. అంతే వెంటనే గబాలున విసురుగా

తిరిగి, కస్సున 'సరేలెండి... రానని చెప్పేస్తాను' అంటూ దొడ్డిగుమ్మంవైపు రుసరుసలాడుతూ వెళ్ళిపోయింది.

రామాన్ని గాలి ఓదార్చింది. 'అయ్యో వెళ్ళాలని ఉంటే వెళ్లు... అని, ఎందుకన్నాను చెప్మా... ఛా-ఛా... ఎంత పనైంది... అని గుండెలతో దుఃఖించాడు. అతనివైపు పాపం చుక్కలు జాలిగా చూశాయి. వెంటనే రామానికేమి తోచిందో కాని, గభాలునవెళ్ళి ఆ కిటికీ రెక్కలు భడాలున మూసేశాడు. కాని వెంటనే, అతనికి 'ఓ... శశి, మరి... ఆ... అ... సినిమాకు వెళ్ళడంలేదు కదూ...' అని తట్టి, 'ఆరి నీ తెలివి బంగారంగానూ... తీసెయ్... తీసెయ్... కిటికీ రెక్కలు... ఊ త్వరగా... వాటిని మూసేస్తా వెందుకూ...' అని చేతులకు పని చెప్పి, కిటికీని తిరిగి యథా ప్రకారంగా తెరచేశాడు. 'అంతేనోయ్ రామం... రెక్కలున్న కిటికీ ఎక్కడి కెగురుతుంది... కాళ్ళు ఉన్న శశి ఎక్కడికి వెళ్తుంది... ఈ కిటికీ ఇక్కడనుంచి ఎగురాలేదు. నీ శశి నిన్నువిడిచి ఎక్కడికీ వెళ్లాలేదు' అని అంతర్వాణి వినిపిస్తూండగా, కడుపునిండా నవ్వుకొన్నాడు.

ఆడవాళ్లు బయట కడుగు పెట్టాలనుకుంటే చాలు; శోభన సింగారాలు వెల్లివిరిసిపోతాయి. ఆ దొడ్డిలో సుమారు డజను లోపు అమ్మాయిలు సువాసనా లహరుల్ని వెదజల్లుతూ, ఒకటో రకం దుస్తుల్లో గువ్వల్లా ఏమిటేమిటో తెగవాగేస్తూ ఉన్నారు. సినిమా మాటల్ని వంకాయల్లా కోస్తూ నవ్వుల

నేతిలో తాలింపెడుతూ ఆ ప్రదేశమంతా ఘుమఘుమ లాడించేస్తూ ఉన్నారు.

ఈ సినిమాముఠా కంతటికీ సావిత్రి నాయకత్వం వహించింది. ఆ వీధిలో దేనికైనా మరి ఆవిడే పెద్ద. అందుకనే లేడీ రామారావుకూ ఈమెకూ పడదు.

రేడియో ఆర్టిస్టు, ప్లేబేక్ గాయిని అయిన మిస్ చిట్టి వసంతం, లేడీ రామారావు తరఫున ఉంటూ కూడా, సావిత్రి గారింట్లో అప్పుడప్పుడు కచేరీలు చేస్తూఉంటుంది. ఇది లేడీ రామారావుకు కిట్టకపోయినా, చిట్టి వసంతాన్ని విడిచి బతకడం ఆమెకు దుర్లభమే! చిట్టి వసంతం ఎప్పుడూ తన చిన్న నోరు తెరచి, 'లేడీ రామారావుగారూ... లేడీ రామారావు గారూ...' అని పిలుస్తూంటే ఆమెకు-అంటే లేడీ రామారావుగారికి - ఈ చిట్టి వసంతంనోరు చిన్న రేడియోపెట్టెలా కనిపిస్తుంది. అందులోంచి తన పేరు మధురంగా ప్రసారమౌతూన్నట్లు ఆమెకు తోస్తుంది. అందుకనే చిట్టి వసంతాన్ని ఆమె విడిచిఉండలేదు.

ప్రస్తుతం చిట్టివసంతానికి తలనొప్పి హెచ్చుగా ఉండడం వల్ల ఆమె సినిమాకు రావడంలేదు. అసలు ఈవిడగారిచేత ఇప్పుడు వీళ్ళు చూడబోతూన్న సినిమాలోని పాటలు పాడించడానికి మొదట్లో నిర్ణయం జరిగిందట. ఆ తరువాత ఏంచేతనోగాని 'ఈవిడగారి కంఠం మనల్ని వైకుంఠం

చేర్చేస్తుంద'న్న రిమార్కుతో ఆమెగార్ని వాళ్ళు ఇంటికి టిక్కెట్టు పుచ్చుకోమన్నారట. అంచేత పాపం ఈ చిట్టి వసంతంగారికి, ఈ సినిమా ఊసెత్తితే చాలు తలనొప్పి తరుముకొస్తూ వుంటుంది. 'ఎందుకండీ... వెధవ సినిమా... ఏమీ బాగుండదట...' అనికూడా సావిత్రితో అనేసిందట! సావిత్రి ఓ నవ్వు నవ్వేసి, 'అసలు సంగతి నాకు తెలుసు చిట్టీ...' అని ఆమెవైపు అదోలానవ్వి, 'ఎందుకులే...నీకంత బాధగా ఉన్నప్పుడు... నువ్వా సినిమా చూడగూడదు...' అందట.

ఇదే సావిత్రితో వచ్చిన చిక్కంతాను! ఆమె గట్టిగా బలవంతంచేస్తే చిట్టి వసంతం సినిమాకు వచ్చేసేదే... అందుకు బదులుగా సావిత్రి అలా ఎగతాళి చెయ్యడంతో చిట్టి వసంతం ఉడికిపోయింది. అసలు సావిత్రి అందరినీ ఇలాగే ఏడిపిస్తుంది, ఏడిపించడమంటే ఆమెకు బహుసరదా!

అందుకనే శశి ఎప్పుడూ హడలిపోతూ వుంటుంది. సావిత్రి ఏరూపంలో ఎప్పుడు ఎలా ఏడిపిస్తుందో అంతు చిక్కదు.

ఒకసారి శశిని ఏమి చేసిందనుకున్నారు? ఇంతకు పూర్వం ఈ వీధిలో ఉండి, ఇప్పుడు మరొక వీధిలో కాపురముంటూన్న సుభద్ర ఓ పిల్లవాణ్ణి కన్నది. ఆ అబ్బాయి బారసాలకు సావిత్రి, శశీ ఇద్దరూ వెళ్ళలేక పోయారు. ఆతరువాత ఇద్దరూ ఓరోజున అక్కడకు వెళ్ళడానికి ప్రోగ్రామ్ పెట్టుకున్నారు.

ఆనాడు శశితో, సావిత్రి 'ఇదిగో శశీ... ఏమైనా చొక్కా గుడ్డలు అవీ... ఆ అబ్బాయికి పెట్టడానికి తీసుకొస్తున్నావేమిటి... ఎందుకు దండుగ... నేనేమీ తీసుకరావడం లేదు' అంది.

అప్పుడు శశి, 'అదికాదండి... ఉత్తచేతులతో వెళ్ళడం ఏమి బాగుంటుందండీ... ఎవరేనా వింటే నవ్వుతారు కూడాను...' అంది.

సావిత్రి తమాషగా నవ్వి, తన పెద్దరికం అంతా ఒలక బోస్తూ, 'చూడు శశీ... నీకింకా పసితనం వదల్లేదు. ఇలాగైతే నీ కాపురం గట్టెక్కినట్లే... ఎందుకు నీకిలాంటి బాదరబందీ అంతా. సుభద్రకు తెలియదేమిటి... ఆవిడేమీ అనుకోదు పద...'అంది. అలా అని తిరిగి, 'ఏమో నీయిష్టం. నేనుమాత్రం ఏమీ తేదలచుకోలేదు... నీకు తీసుకురావాలని ఉంటే తీసుకరా... నేను వద్దనను' అంది.

శశికి సావిత్రి అర్థంకాలేదు. ఈవిడ కాళ్ళముందు తల బ్రద్దలు కొట్టుకొన్నా,ఈమె అర్థం కాదు దేవుడా అనుకొంది. చచ్చినట్టు ఆమెతో ఉత్తచేతులతోనే బయలుదేరింది.

తీరా సుభద్ర ఇంటికి వెళ్ళేప్పటికి, సావిత్రిగారి ఇంటి నౌకరు, ఆవిడికక్కడ ఏదో పొట్లం ఒకటి అందించి ఇంటికి దారితీశాడు.

శశి నిర్ఘాంతపోయింది. అదేమిటో అర్థమాతూనా... 'ఏమిటండీ... అది...' అని అనకుండా ఉండలేక పోయింది.

సావిత్రి ఏమాత్రం మార్పు చెందకుండా ఎంతో సహజంగా... 'ఈ మగవాళ్ళకేమీ మతులుండవు. ఆయనకి నేను ప్రొద్దుట చెప్పానులే... సుభద్ర ఇంటికి వెళ్తానని. నేను ఇల్లు వదిలి వెళ్ళిన తరువాత ఆయనకు గుర్తొచ్చినట్లుంది. అయినా కాని... ఇలాంటి పిచ్చిపనులెవ్వరు చెయ్యమన్నారో.... సరేలే... ఈ చిన్న గుడ్డముక్కా ఇంక ఇంటికెలా తీసుకెళ్తామనుకో...' అంది.

శశి గుండెలు పాపం పూర్తిగా బ్రద్దలైపోయాయి. ఆమె పేదగా ఏడ్చింది. కళ్ళల్లో తిరిగిన నీళ్లను సావిత్రి ఎక్కడ చూస్తుందో అని ఓ ప్రక్కగా తిరిగి ఒత్తుకుంది.

ఇలాగే ఉంటాయి సావిత్రిగారి వ్యవహారాలన్నీ. ఆమెకు ధనం ఉంది. ఆ ధనంతో వచ్చే విలువ నామె ఎప్పుడూ దూరం చేసుకోదలచలేదు. ఇప్పుడు సినిమాకు బయలుదేరిన జట్టులో సగంమంది ఆమె డబ్బుతోనే సినిమా చూస్తారు. వాళ్లంతా ఆమె అడుగులకు మడుగులొత్తుతారు. సావిత్రి కదే కావలసింది. నా డబ్బు మీ కోసం ఖర్చు చెయ్యనివ్వండి. కాని, నా కోసం మీ డబ్బు ఖర్చుపెట్టకండి. నా అధికారాన్ని మీరే రూపంలోనూ తగ్గించడానికి వీల్లేదు" అంటుంది ఆమె మనస్సు.

అందుకనే సావిత్రి, శశి ఎన్నిసార్లు టీకి ఆహ్వానించినా ఆమె ఎప్పటికప్పుడు ఏవేవో సాకులుచెప్పి తియ్యగా ఆ ఆహ్వానాన్ని తిరస్కరించేది. కాని, శశిని తమ ఇంటికి తీసికెళ్ళి

తమ గొప్పనంతా ప్రదర్శించి ఆమెను బోలెడన్ని ఫలహారా లతో ఉక్కిరి బిక్కిరిచేసి, తినకపోతే ఎక్కడ ఏమనుకుం టుందో అన్నంత భయంలో ముంచేసి, తిన్నతరువాత ఇంత కక్కుర్తి మనిషిని ఎక్కడా చూడలేదన్నట్లుగా మొగాన్ని పెట్టేది. ఒకరోజున ఎలాగైతేనేం పట్టుపట్టి శశి, సావిత్రిని తన ఇంటికి లాక్కొచ్చింది. ఆమె కేవేవో చేసి పెట్టింది. ఆమె వాటిని మచ్చుచూసినట్లు కొద్దికొద్దిగా రుచిచూసి, 'ఓఁ... నువ్వు వంట చాలా బాగా చేస్తావు శశీ... మా వంటవాడి కిల్లాంటి నేర్పుంటే ఎంత సంతోషించేదాన్ని" అని, "అది సరేకాని శశీ... నన్ను బ్రతికించదలచుకుంటే, ఆ మంచినీళ్ళ గ్లాసు ఇలా ఉంచేసి మిగిలినవి తీసేద్దూ" అంది.

శశి మొగాన కత్తి వేటుకు నెత్తురు చుక్కలేకుండా పోయింది. "అదికాదండీ... కొద్దిగానైనా తినండి... అసలు ముట్టుకోలేదు..." అని ఎంతో ఎంతో బ్రతిమాలింది.

తనను గౌరవించే పేదవాళ్ళను తక్కువగాచూసే ఆ ధనికు రాలు, ఆ పేదవాళ్లకు ఏవేవో సహాయాలు చేస్తున్నట్లు కనబడాలనుకునే తత్వంగల ఆ ధర్మాత్మురాలు, అడుక్కునే వాళ్లకు సాధారణంగా బిచ్చ పెట్టడం మరచిపోతూండే ఆ పుణ్యాత్మురాలు, "ఏమిటి శశీ... నీ చాదస్తంగాని యివన్నీ నేను తినెయ్యాలనే... ఎక్కడైనా ఎవ్వరయినా ఇన్ని తిన గలరా... నీకు మరీ కోపంగా ఉంటుందేమో... చెప్తే నమ్మవు. నాకివ్వాళ అసలు ఆకలిగాలేదు. నీ తృప్తికోసం

ఈ కాస్తా తింటాలే... నన్ను మరీ బలవంత పెట్టకు. బాబ్బాబు... నీకు పుణ్యముంటుంది" అని ఓ చెమ్చాడు చక్కెర పొంగలి వెగటుగా తింది.

ఇక ఇలాంటి స్త్రీని, శశి ఇంకేం బలవంతపెట్టగలదు, వంట గదిలోకి వెళ్లి పాపం గట్టిగా ఏడ్చేసింది. ఇక ఆమె అంత కన్నా ఏమి చెయ్యగలదు?

సావిత్రి ఒకటోరకం పొడగరి! కళ్ళూ ముక్కూ తీర్చి నట్లుంటాయి. ఆమె ముందు ఇంతింత లేని వాళ్ళంతా, ఆమెకు దాసీత్వం చేసినా ఫరవాలేదనుకుంటారు. ఆమె చెప్పినమాట జవదాటడమనేది ఆ వీధిలోని వారికెలాగో తెలియదు. అంత మనిషిని బాధ పెట్టడమనేది, వాళ్లెప్పుడూ సహించలేరు. అందుకనే వాళ్లు శశి చేస్తూన్న ఈ ఆలస్యానికి ఊహించలేక పోతున్నారు.

'అబ్బ!... శశి ఉందే... ఒట్టి జిడ్డు. సర్దిందే సర్దుతుంది. ఆ ఇల్లు సర్దుకోవడంగాని; వాళ్ళాయనగారికి చెప్పడంగాని ఆమె కిప్పట్లో తెమలవు" అంది కళ్లజోడు పంతులమ్మ.

వెంటనే వంతపాటగా, సిల్కు శరీరం తాయారు (సిల్కు వల్కలాలు తప్పించి తదితరాలు ఆమెకు కిట్టవని ఈ పేరు ఆ వాడలోని స్త్రీలోకం ఆమెకు స్థిరపరిచేసింది) 'అది కాదోఁ సినిమాలో కూడా... వాళ్ళాయనగారు తలుపుగెడ వేసు కున్నారో లేదో అని— ఏమే... నువ్వు విన్నావటే... మా

ఆయనగారు తలుపు గెడ వేసుకొన్నట్లు... అంటుంది. వర్తి పిరికి...హి...హీ...'అని, ఆమె మొగం కనిపించని వాళ్ళకు, ఏడుపులా వినిపించే నవ్వు నవ్వింది.

అప్పుడు, బాల అనే సుందరి, 'అది కాదే వాళ్ళాయన గారు తలుపు గెడ తీసికొని, బయటకుడాయిస్తారేమోనని ఆవిడగారి భయం. ఆవిడ కసలు బయట తాళం వేసెయ్యా లని ఉంటుంది. మనం లేకపోతే అంత పనిచేస్తుంది కూడాను.' అంటూ పగలబడి నవ్వింది.

అప్పుడే శశిని వెనకేసుకొద్దామని ఊహించిన, ఈ మధ్యనే పెళ్ళి చేసుకున్న క్రొంగొత్త పెళ్ళికూతురు, 'బలేగా ఉన్నాయి నీ మాటలు మనం లేకపోతే శశి... సినిమా కెలా వెళ్తుంది...' అని ఇంతలోనే శశి అక్కడకురావడం చూసి తను, శశితరఫున మాట్లాడాలనుకొన్నమాట మరచి పోయి 'అదిగో వచ్చింది... ఏమిటి... ఇంకా సింగారించు కోవడమే కాలేదూ ఇంకెప్పుడమ్మా సినిమాకెళ్ళడం ఆట సగమైనతరువాతేమిటి...' అంది.

అప్పుడే సన్నని తీగలా ఉన్న సౌదామిని హుషారుగా, 'శశి వచ్చె...ఒహో శశి వచ్చె... మొదలాడూం...అని, ఆట వీకబిగిని మళ్ళీ మొదలెట్టేస్తారే...అని చక్కని నృత్యభంగి మలో నిల్చి, 'ఉ' అంటే, ఆ స్థలం నృత్యశాల చేసెయ్య డానికి సిద్ధంగా చేమెత్తింది.

ఈ విధంగా ఆ స్త్రీ లోకమంతా శశి చుట్టూ మూగే సరికి, సావిత్రి గట్టిగా ఆ ప్రదేశమంతా నిశ్శబ్దానికి మారు పేరై పోయేట్లు, 'మీరుండండి' అని గదిమి, 'ఏమిటి శశీ... ఇంతకీ నువ్వు వచ్చేట్లా రానట్లా... ఇలా నుమ్మల్నిక్కడ ఎంతసేపు నిలబెడతావు?' అంది.

శశికి తల తిరిగింది. ఈ పరిస్థితిలో అందులో ఇంతవరకు, ఇందరి కింత శ్రమ ఇచ్చిన తను—ఇప్పుడు సినిమాకు రానన డం ఎలా? ఎలా? అనుకొంది. గుండెల్లో హడలిపోయింది. రేపొద్దున్న ఇందరి ముందు బ్రతకడం ఇంపాసిబుల్ అను కొంది. అందులో సావిత్రిగారు నిలబడ్డారు కూడాను!

గబాలున, 'ఇదిగోనండి··· ఇప్పుడే వచ్చేస్తున్నా ఒక్క నిమిషం···' అని తిరిగి లోనికి తలకించిత్తూ ఎత్తకుండానే వెళ్ళి పోయింది. అప్పుడే పెద్దనవ్వుల డప్పొకటి ఆమె వెనుక టుప్న పగిలిపోయింది! శశిగుండె ఆమె మెదడులో కొట్టు కుంది. తలను గొర్రెపొటేలు ఢీ కొన్నట్లు తలపోటు విజృం భించింది. 'అయ్యో··· ఇప్పుడెలా ఈయనకు చెప్పడం··· ఎలా... అనుకొంది. సిగ్గుపడిపోతూ, అభిమానపడిపోతూ, వస్తూన్న రోషాన్ని చిందర వందర చేసేస్తూ, అతనున్న గది లోకి వెళ్ళేప్పటికి పూర్తిగా కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతం అయిపోయింది.

ఇక ఆ గదిలో రామం, శశి సినిమాకు వెళ్ళడం మాను కుంది గదా అని ముసిముసి నవ్వులతో కూనిరాగానికి తన మనస్సు నర్పించాడు. అతని చేతులూ కాళ్ళూ... వాటితో

అతని తల ఆ రాగాని కనుగుణంగా మేజిక్ బొమ్మలా తాళం వేస్తూ ఆడుతున్నాయి. ఈ ఆట చూడగానే శశి గుండె నీరై పోయింది. 'అయ్యో... ఇప్పుడు వీరికేమి చెప్పాలి. ఎలా చెప్పాలి... ఎలా చెప్పాలి?' అని తిరిగి అనుకొంది. కాని ఏమి చేస్తుంది. ఆ సావిత్రిగారితో ఇప్పుడే వస్తానని చెప్పి మరీ వచ్చిందాయె. 'అమ్మా... వెళ్ళకపోతే ఇంకేమైనా ఉందా... ఫరవాలేదు... రామాని కెలాగో ఓలాగ చెప్పి సెయ్...ఏమీ అనుకోడు' అని అనుకొంటూనే, ఆపుకోలేని ఉద్వేగంతో 'నన్ను పోనివ్వండి...' అని చంటిపిల్లలా ఏడ్చేసింది. రామం ఒక్కసారి నివ్వెరపోయాడు.

"అదేమిటి శశీ... ఇప్పుడేగా వెళ్ళనన్నావ్" అన్నాడు.

కాని శశి అతని మాటలు వినిపించుకోలేదు. అప్పుడామెకు ఏడ్చినందువల్ల కాబోలు విపరీతమైన కోపం వచ్చేసింది. 'వెళ్తానండి' అని విసురుగా అనేసి, బయట తనకోసం ఎంతమంది నిలుచుండిపోయారో అని బాధపడిపోతూ, అమ్మా... సావిత్రి ఎంత విసుక్కుంటుందో అని భయపడిపోతూ గబగబా చీర మార్చేసుకొని, ఒక్కసారి కూడా మొగం అద్దంలో చూసుకోకుండానే తలుపుతీసి, "పదండి .." అంది.

పాపం బయట ఆ సినిమాజనం ఉన్నారనుకుంది కాబోలు! అప్పటికే ఆ పటాలం తాలూకు మార్చింగ్ సాంగ్ ఆ వీధి చివర గోలగా సాగిపోతోంది. పాపం శశి రైలుచక్రాలక్రింద

నలిగిపోతూన్న దానిలా అయిపోయింది. అక్కడే అలాగే కూలిపోయింది.

అప్పుడే ఆమె తలలో సావిత్రి మెరిసి, "మేం వెళ్లిపోయామని నువ్వేమీ అనుకోకు శశీ... ఏం చేస్తాం... ఒక్కొక్కరికి అలాంటి భర్తలు దొరుకుతారు! వాళ్లను కట్టుకొన్నందుకు బాధపడి ఏమి ఫలితం..." అని కనిపించీ కనిపించని నవ్వు నవ్వినట్లయింది. శశి ఆ గుమ్మం దగ్గరే ఉండిపోవడం చూసిన రామం, మెల్లిగా ఆమె దగ్గరకు వెళ్లి, "పోనీ... మనం వెళ్దాంపద శశీ... ఈసొసైటీలో మెలగడం నీలాంటి వాళ్లకు చేతకాదు. అన్నింటినీ-మనల్ని కాదన్నట్లు తుడిచేసుకుంటూ వుండాలి. అప్పుడే మనం..." అని ఇంకా అతనేమేమిటో అనబోతున్నాడు. కాని, శశి అదేమీ వినిపించుకోకుండా గబగబా తన గదిలోకి వెళ్లి తలుపు గట్టిగా బిగించేసుకుంది.

పాపం ఇక రామం ఏమిచేస్తాడు... 'ఎంతపని చేసింది శశి...' అనుకొంటూ, ఆ గదిలోపలినుంచి ఆమె వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూన్న ధ్వని తరంగాలు జాలిగా బయటికి కదిలివస్తూన్న సంగతిని గుర్తించి 'అయ్యో... ఈ రాత్రి ఎంత చెడ్డది' అని నిట్టూర్చాడు.

2

అప్పటినుంచీ శశి సావిత్రితో మాట్లాడటం మానేసింది. ఆమెతో మాట్లాడటం మానేసిన దగ్గరనుంచీ శశి మనసులో సుఖంగా ఉండటంలేదు.

అసలు ఆ మరునాడే సావిత్రి, ఆ రాత్రి శశి ఎలా ఊహించిందో సరిగ్గా అలాగే తమాషగా చెప్పింది. 'మేం వెళ్లిపోయామని నువ్వేమీ అనుకోకు శశీ... మీ ఆయన నిన్నెంత బాధ పెడుతున్నాడో ప్రత్యక్షంగా చూసికూడా, ఇంకా నీకు బాధకలిగించడం నాకు ఇష్టం లేకపోయింది. ఏమిచేస్తాం! అటువంటి భర్తలు ఒక్కొక్కరికి దొరుకుతూ వుంటారు. మరి వారినెలా తోసెయ్యగలం చెప్పు. అలాంటివారిని సంతోషంతో స్వీకరించవలసిందే' అంది.

శశి మండిపోయింది. కాని ఆ సమయంలో ఏమీ మాట్లాడలేక పోయింది. ఆమె అప్పుడు ఎన్నో మాటలనాలని ఎంతగానో ఆలోచించింది. కాని ఒక్కటీ అనలేక పోయింది. మెల్లిగా, 'లేదండి... ఆయన వెళ్ళమన్నారు' అంది; దాచుకోవాలనుకున్నా దాగని ఉద్వేగంతో.

అప్పుడు సావిత్రి, ఈ ప్రపంచంలోని నవ్వునంతా గుత్తకు తీసుకొన్నట్లు,పకపక ప్రవాహంగా నవ్వి, గుక్క తిప్పుకొని, 'నాకు తెలుసు శశీ... నువ్వు మంచిదానవు. నేనదే కోరు తాను' అంది.

శశి ఇంకేమీ మాట్లాడలేక పోయింది. అప్పుడు సావిత్రి, 'పిచ్చిపిల్లా....'అంటూ శశి బుగ్గమీద పొడిచి వెళ్లిపోయింది.

ఇలాంటి మనిషితో విరోధం తెచ్చుకోవడం ఎలాగో శశికి బోధపడలేదు. కాని శశి తెగించి సావిత్రి యింటికి వెళ్లడం మానేసింది. సావిత్రి పిలిచినా వెళ్లలేదు. వాళ్లూ వీళ్లూ అనుకొన్న మాటలనుబట్టి సావిత్రి నవ్వుకొన్నదని శశికి తెలిసింది. సావిత్రిమీద కోపాన్ని శశి మరింత రగిలించుకుంది.

శశి ఎప్పుడైతే సావిత్రితో విరోధం పెట్టుకుందో, అప్పటి నుంచీ లేడీ రామారావుకు ప్రాణం లేచి వచ్చినట్లయింది. తన బలం ఇప్పుడు కొంచెం వృద్ధి చెందుతున్నదని ఆమె అనుకొంది. శశి పిలువకపోయినా ఎక్కువగా శశిదగ్గరకొచ్చి, బాతాఖానీ వేస్తూ ఏవేవో కబుర్లు చెబుతూ, శశిని ఎక్కువగా తన ఇంటికి ఆహ్వానిస్తోంది. శశి ఇక ఎవ్వరింటికీ వెళ్లగూడదనుకొంది. కాని మరీ అన్నిసార్లు లేడీ రామారావు ప్రతిమాలి పిలుస్తూంటే వెళ్లకపోతే బాగుండదని, అప్పుడప్పుడు లేడీ రామారావు ఇంటికి వెళ్ళివస్తోంది. ఈ విధంగానైనా సావిత్రిని ఏడిపించవచ్చని కొంత సంతోషించింది.

రోజులు గబగబా నడుస్తున్నాయి. ఆ రోజు ఆదివారం. రామం ఎంతో హుషారుగా ఉన్నాడు. 'శశీ శశీ మన మివ్వాళ సినిమాకు వెళ్దాం... నువ్వు త్వరత్వరగా తయారై పోవాలి. లేకపోతే ఆ వేళ సావిత్రి చేసినట్లే చేస్తాను'అన్నాడు కళ్ళల్లో నవ్వును నిలేసి.

శశి వస్తూన్న నవ్వును పాటలా సాగదీస్తూ, 'అసలు, మీతో సినిమా కొచ్చేవాళ్లు కూడా ఉంటా రనుకొంటూన్నా రేమిటి!' అంటూ వంటగదిలోకి వెళ్లిపోయింది.

రామం తిన్నగా ఆమె వెనకాలే వెళ్ళి, 'ఏమమ్మాః... ఎందుకు రావూ నేనంటే అంత కంటకమాః' అన్నాడు.

శశి, ఆనందాన్ని మాటలకు చీరగా చుట్టి, 'సినిమా లేదు... సినిమా లేదు ఊరుకోండి. తియ్యగా ఏమైనా కబుర్లు చెప్పండి వింటాను' అంది.

రామం ఉబ్బి తబ్బిబ్బై పోయాడు.

"అయితే నీకెలాంటి మాటలు తియ్యగా ఉంటాయో ఈ నా చెవిని వేస్తావూ... ఓ నా చిన్నారి పొన్నారి చిట్టి శశీ" అన్నాడు.

వెంటనే శశి, 'చిట్టి, పొట్టి అనకండి. నాకసహ్యం వేస్తుంది' అంది.

ఉషారుగా రామం ఏదో సాధించినట్లుగా, 'అయితే చిట్టి వసంతం కూడా రావడం లేదేమిటి శశీ! ఆ పిల్లను పాపం నువ్వేమి చేశావు?' అన్నాడు.

'ఆ పిల్ల రాకపోవడ మేమిటి...: బోలెడన్నిసార్లు వస్తోంది' అంది సూటిగా.

'అయితే ఏమంటుంది శశీ... ఆ పిల్ల సావిత్రిగారి దగ్గరకు వెళ్తూవుంటుందిగా... అక్కడి కబుర్లు మనకేమీ అందజెయ్య

డంలేదూ...' అన్నాడు కుతూహలం మెరసిపోయే కళ్ళతో, విశేషాలను రాబట్టాలనే వాంఛతో.

వెంటనే శశి 'ఎవరికాక్కాావాలి... ఆ సావిత్రి సంగతి... ఒకరు చెప్పినా నాకక్కరలేదు...నాకాక్కావాలని నేనొకర్ని అడగనూ అడగను.'

"అలాగనకు శశీ... నాకేమిటో ఆ సావిత్రి మంచిదిలాగే కనిపిస్తోంది. ఆ మాత్రం గర్వం ఉన్నంత మాత్రంలో మనిషి చెడ్డది కాదనే నా అభిప్రాయం" అని మెత్తగా ఓ చురక తగిలించాడు.

దీనితో శశి కుతకుత ఉడికిపోయింది. ఆమె ముక్కు అసలే అందమైంది. ఈ కోపంతో అది మరింత అందమై పోయింది. "ఏమిటన్నారు... ఏమిటన్నారూ... సావిత్రి మంచిదా! ఏ మొగంతో అంటున్నారండి. మీకుకూడా రెండు నాలుకలెప్పటినుంచి పుట్టుకొచ్చాయి? నీలాంటి వాళ్లు ఈ సొసైటీలో బ్రతకడం కష్టం శశీ... అని మీరేగా అన్నారు! అప్పుడే మరచిపోయారూ? మిమ్మల్నిగాని వాళ్లింటికి ఆహ్వానించిందా ఏం? ఆవిడతరఫున మహాజోరుగా మాట్లాడుతున్నారు. మనకి పిలవడమే తరువాయి... వెళ్లి వాలాలని ఉంటుంది. ఎప్పుడు ఎవరేమి పెడతారా ఎప్పుడు నోరు తియ్యబడుతుందా... అని చూస్తాం"... అంది ఏకబిగిని.

రామం ఒక్కసారి 'ఓహో' అనుకొన్నాడు. "అదేమిటి శశీ... అప్పుడే అన్ని మాట లనేశావ్. నువ్వన్ని చేస్తున్నావు కదూ... నే నేనాడైనా మళ్ళీమళ్ళీ కావాలని ఎప్పుడైనా, ఒక్కసారైనా అడిగానా చెప్పు. ఎప్పుడు చూసినా ఇంకొంచెం తినండీ... ఇంకొంచెం తినండీ... అని నువ్వేగా చంపేస్తావు. అప్పుడు తినమని అలాగ చంపి, ఇప్పుడిలా అంటావా... ఇదేనా నీ పెద్దమనిషి తరహా... నువ్వయిపోయావుగాని మరొకరైతేనా...ఏమని అని ఉండే వాణ్ణో తెలుసా?" అన్నాడు.

శశి మనసు ఈ మాటలతో ఏమిటో పరిపరివిధాలుగా పోయింది. వెంటనే ఆమె మల్లెపువ్వులా నవ్వి "అబ్బ! చిన్న మాటకూడా పడరండీ... ఇక లెండి భోజనానికి. అయినా ఇక మిమ్మల్ని బతిమాలితే అలాగనండి. మీరెలా అడక్కుండా ఉంటారో చూస్తాగా. ఇంకొంచెం... ఇంకొంచెం అంటే, వద్దు... వద్దు... అనడం కూడా గొప్ప అనుకొంటున్నారు కాబోలు. ఎవరికి తెలియదూ మీ ఆంతర్యం. వద్దు వద్దంటూనే తినాలనే సుగుణం" అంది.

రామం ఉడుకుబోతు తనంగా మొగం తిప్పినట్లు తిప్పి, "అను అను... నీ మాటలు పడటానికేగా నేనున్నాను. ఇంతకీ కట్టుకున్న తరువాత పడక తప్పుతుందేమిటి. ఎంత నోచుకున్న అయ్యకి అంత ఫలితం" అన్నాడు.

వెంటనే శశి, "ఛీ...అవేం మాటలండీ... ఆడాళ్లలాగ" అంటూ కిలకిల నవ్వింది.

దానికి జవాబుగా రామం, "అవును శశీ... మరచిపోయాను. ఆడాళ్ళకు, ఆడాళ్ళంటే విలువుండదుగా" అని, "పెట్టు పెట్టు భోజనం. దండిగా ఆకలి మండిపోతూంది" అంటూ ఎంతో ఉల్లాసంగా అక్కడనుంచి కదిలాడు.

అప్పటికి రాత్రి ఎనిమిదయింది దంపతులిద్దరూ తీరుబడిగా భోజనం అయిన మీదట ఒకరి కెదురుగా ఒకరు కూర్చొని తమలపాకులు సేవించడం మొదలు పెట్టారు. ఒకరి కళ్ళల్లోకి ఒకరు చూసుకొని అదేమిటోగాని విచిత్రంగా ఓ నవ్వు నవ్వుకున్నారు. అప్పుడు రామం, "అయితే శశీ... నిన్నొకటి ప్రశ్నిస్తాను. సరిగ్గా సమాధానం చెప్పతావూ" అన్నాడు.

"ఓహోఁ... సరిగ్గా చెప్పకపోవడమేమిటి... మహా భేషుగ్గా చెప్పుతాను" అంది సినిమా నటన నటిస్తూ.

"బాగా ఆలోచించి చెప్పాలి తెలుసా... నోటికెలావస్తే అలా వాగెయ్యగూడదు" అన్నాడు లెక్చరర్ రామం.

వెంటనే శశి, "ఎలాగ వాగుతానో మీరే చూస్తారుగా... ముందు అడగండి మరి తరవాతి సంగతి తరువాత చూద్దాం" అంది.

రామం తిన్నగా రంగంలోకి దిగిపోతూ, "అయితే చెప్పు శశీ... చూదాం... నిష్పాక్షికంగా చెప్పాలి. విరోధం

ఉంటే విరోధంలా ఉంచుకోవాలి. స్నేహం ఉంటే స్నేహంలా ఉంచుకోవాలి తెలుసా ? ఇవి నీ సమాధానాల మీద ప్రభావం చూపితే... నువ్వు డింకీ కొట్టినట్లే... ఏం? ఇక చెప్పు... నీకు సావిత్రి, లేడీ రామారావుగార్లలో కనిపించిన మంచీ .. చెడూ... సూక్ష్మంగా నాలుగైదు మాటల్లో తేల్చి చెప్పు. చూదాం...'' అన్నాడు.

రామం ఈ ప్రశ్న వేయగానే శశి, 'ఏమిటి' అన్నట్లు... 'నాకు తెలిసింది... నాకు తెలిసింది...' అన్నట్లు, మొగం ఆన్సరు పేపరుచేసుకొని, 'మీకు సావిత్రిమీద అభిమానమున్నట్లుందే !...' అంది.

వెంటనే రామం, 'నీకు లేడీ రామారావుమీద ప్రేమ ఉందేమిటి... చెప్పాలని ఉంటే సమాధానం చెప్పు... లేకపోతే మానెయ్... అడ్డ దిడ్డంగా మాత్రం మాట్లాడకు...' అని మొగం చప్పున అధికారస్వరంలా, గంభీరం చేసేసుకున్నాడు.

'అయితే ఇక చెపుతా వినండి...' అని శశి ఎగతాళిగా నవ్వి, కంఠం సరిచేసుకొని, 'ఈ సావిత్రిగారుందే... ఆవిడ గారికి, ఈ వీధిలోని స్త్రీ జనమంతా పక్కా దాసదాసీ జనంలా కనిపిస్తారు. తెలివితేటలన్నీ ఆవిడగారి సొమ్ములా ఆవిడ మాట్లాడుతారు. ఇక దేవుడు మేలుచేస్తే మరేమిటమ్మా.. ఆc...నాయకత్వ లక్షణాలన్నీ తనలో మూర్తీభవించినవని... కాదు... కాదు...? ఘనీభవించినవని ఆవిడగారు ఎంతో

ఎంతో తలపోస్తారు. ఇంకా మరేమిటంటే వెధవది చటుక్కున గుర్తుకురావు... ఆఁ అన్నట్లు... ఆవిడగారికి హామేషా భట్రాజు పొగడ్తలు లేకపోతే ప్రాణం నిలుస్తుందన్నది నిజం కాదు. ఆమీదట ఆవిడ పాటలంటే చెవికోసుకోదు. చదువు కొన్న వారిని చూస్తే మురిసిపోదు. వయసు, అనుభవం, తనకున్న ఆస్తి అంటుంది. తనడబ్బు ఇతరులకు ధారపోసేసే దానిలా చక్కగా నటిస్తుంది. ఆమె పొడుగుకుదగ్గ శరీరం గలది. తియ్యదనానికి రూపాన్నిచ్చే మాట, ఇతరుల్ని వెక్కిరించేందుకు పేరుమోసిన ఒకటోరకం కళ్లు, మాలాంటి వాళ్ళం చూస్తేనే భయపడేంత జబర్దస్తీ ఒళ్ళు... ఆవిడ స్వరూపం...' అంటూ ఒకటే నవ్వుగా ఆగిపోయింది.

వెంటనే రామం, 'బాగుంది శశీ...చాలా బాగుంది. ఇక మీ ముద్దుల లేడీ రామారావు గురించి వీనులవిందుగా వినిపించు. రికార్డులా ఆలాపించు' అన్నాడు.

శశి, ఉడికిపోతున్నావ్రా అన్నట్లు తమాషాగా నవ్వి, 'లేడీ రామారావు మంచిది. హృదయమున్న మనిషి. ఎవ్వరినీ ఎగతాళి చెయ్యదు. ఎప్పుడూ ఏదో పోగొట్టుకున్న దానిలా కనిపిస్తుంది. వేషం అంటే కొంచెం మక్కువ. క్లబ్బులైఫ్ అంటే ప్రాణం. మగవాళ్ళతో తిరగడమంటే మోజు. అలాగని ఆమెఅంటే కిట్టనివాళ్ళు లేనిపోని పేర్లు పెట్టడం సహించవలసిన విషయంకాదు. అన్ని విధాలా లేడీ రామారావు,

అగ్నిహోత్రంలాంటి మనిషి. మరి...'అని శశి ఇంకా ఏమేమో చెప్పబోతూండగా, వీధి తలుపు దడదడలాడింది.

రామం, 'ఎవరూ...' అంటూ వెళ్ళి తలుపు తీశాడు. లేడీ రామారావుగారి భర్తయిన రామారావుగారు గదిలో ప్రవేశించారు.

ఆ గదిలో అడుగుపెట్టిన రామారావుగారి మొగం వేలబడి పోయి ఉంది. మొగం నిండా ప్రేతకళ తాండవిస్తోంది. అతను ఏదో మాట్లాడాలనుకొని, మాట పెగలక తొట్రుపడిన గొంతుక సవరించుకుంటూ, 'అయితే మీకు తెలిసిందేమిటండి...' అన్నాడు.

శశి, రామం, ఇద్దరూ తెల్లబోయారు. వారి లేతగుండెలు దడదడ కొట్టుకొన్నాయి. ఒకసారి వారిద్దరూ 'ఏమిటండి తెలియడం...' అన్నారు.

'ఇప్పుడేగా... మీరు, మా ఆవిడ అగ్నిహోత్రం లాంటి మనిషని అనుకుంటున్నారు.' అని అతను కొంచెంసేపు ఆగి పోయి, ఆ దంపతులిద్దరి కళ్ళల్లోకి బాధగాచూసి, 'మీరే ఉద్దేశంతో అనుకొంటున్నారోగాని, ఆ ముక్క మీరు ఎగతాళిగా అన్నట్లయితే, ఆవిడపట్ల నిజం చెప్పినట్లవుతుందండి' అన్నాడు.

వెంటనే రామం, 'ఏమిటండి... అదేమిటండి... మీరు తప్పుగా అంటున్నారండి... మా శశి, తన హృదయంతో

విశ్వసించి అన్న మాటండి అది... అంతటి సహృదయంగల స్త్రీని తానింతవరకు చూడలేదని చెప్తుతూంది' అన్నాడు.

పాపం రామారావుగారు ఈ మాటలు వింటూ ఒకసారి మూర్ఛ పర్యంతమూ అయిపోయాడు. 'రామంగారూ మీరు మంచివారు కాబట్టి, అలా అంటున్నారండి కాని ఆవిడమీద నాకు మొదటినుంచీ సదభిప్రాయంలేదు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఇలాంటి పనిచేస్తుందని అనుకొంటూనే ఉండేవాణ్ణి. ఇందాక మా కుర్రాడొచ్చి మా ఆవిడ ఇక్కడికొచ్చిందేమోనని అడిగి ఉండడం మీరు మరచిపోయి ఉండరనుకుంటాను. మీ ఇంటికి రాక, మా ఇంటిదగ్గరా ఉండక ఎక్కడకి వెళ్తుందను కున్నాను. క్లబ్బులో ఎనిమిది దాటి ఎప్పుడూ ఉండేది కాదు. కలక్టరుగారి భార్యతో మాట్లాడుతూ కూర్చుండి పోయిం దేమో అనుకొన్నాను. తొమ్మిదివరకూ చూశాను. మొద టాట సినిమాకు వెళ్లిందేమో అనుకుందామంటే, క్లబ్బులో ఏడింటికి నేను చూశాను. నాతో సినిమా ప్రోగ్రామ్ ఉన్నట్లు చెప్పలేదు. అయినా ఎందుకైనా మంచిదని మా కుర్రాణ్ణి, అర్జంటు పనిమీద నేను బయలుదేరుతూన్నట్లు చెప్పి ఆమెను తీసుకరమ్మని అన్ని సినిమాల దగ్గరకూ పంపాను. వాడు ఎక్కడా లేరండి అన్నాడు. నా అనుమానం గట్టిపడింది. ఇక ఆ కుర్రవాడు మాఇంటిదగ్గర ఉండటం సహించలేకపోయాను. వాడిని ఇంటికి పొమ్మన్నాను. ఆ తరువాత నా కేమిటో క్లబ్బుదగ్గరకు వెళ్ళి చూడాలనిపించింది. మెల్లగా అక్కడకు

బయలుదేరాను. ఎంతో గార్డెడ్ (Guarded)గా అక్కడి ప్యూనును ప్రశ్నించాను. ఎనిమిదింటికే రిక్షామీద వెళ్ళిపోయారని వాడు చెప్పాడు. దీనితో నా ప్రాణం విలవిల తన్నుకుంది. చావు రాదేమి భగవంతుడా అనుకొన్నాను. బయట రిక్షావాళ్లిద్దరు కనిపిస్తే వాళ్లను వాకబుచేశాను. వాళ్లల్లో ఒకడు, ఎనిమిదింటికో అమ్మాయిగారు నా రిక్షాలో వచ్చారండి. వచ్చివచ్చి సగం త్రోవలోనే ఆ తూము దగ్గర ఆగిపోయారండి. ఇంతలోనే ఓ కారు వస్తే ఆ కారులో వారెక్కిపోయారండి. ఆ కారాయనే నాకు డబ్బులిచ్చారండి. అంటూ చెప్పాడు. నాకంతా అర్థమైపోయింది. ఆ పట్లో పడి చావాలనిపించింది. కాని అలా చేయలేకపోయాను'.

'రామంగారూ... నా నరాలు పటుత్వం తప్పుతున్నాయండి. మీరు శ్రమ అనుకోకపోతే కాస్సేపు మా ఇంటి దగ్గర కూర్చుందురుగాని రండి. నా కెలాంటి గతి పట్టింది. నేనేం పాపం చేశానని ఇంత అవమానం నా నెత్తిని రుద్దిపోయింది.' అంటూ ఆయన కుమిలి కుమిలి ఏడ్చాడు.

'నాలో రక్తం విరిగి ముక్కలైపోతోంది. నాకు మతిపోతోంది. ఆమె ఈ రాత్రి నిజంగా ఇంటికి వస్తే, ఏమి చెయ్యాలంటారు... మీరు చెప్పండి... రామంగారూ, ఆ కులటనేమి చెయ్యాలంటారు... నేను సహించలేను ఈ బాధ. ఈ బాధ భరించి ఎలా బ్రతగ్గలను? ప్రపంచంలో

ఎప్పుడైనా ఎవ్వరికైనా ఇంత కష్టమొచ్చిందాండి రామం గారూ...' అంటూ విలవిల తన్నుకున్నాడు.

పాపం రామానికి ఆ క్షణంలో ఏమి మాట్లాడాలో తోచలేదు. శశి చిత్తరువులా ఆ రామారావుగారి వైపు చూస్తూ అలాగే ఉండిపోయింది.

మెల్లిగా రామం ఎలాగో వీలుచేసుకొని, "మీరనవసరంగా అపోహ పడుతున్నారనుకుంటానండి. ఆ రిక్షాలో ఎక్కినావిడ మీవారేనని ఎందుకనుకోవాలి. మరొకరు కాగూడదూ. ఇంతకీ వారెక్కడికైనా స్నేహితులు బలవంతం చేస్తే వెళ్ళి ఉండవచ్చు. మీరనవసరంగా లేనిపోని కలతలు పెట్టుకొని మనసు పాడుచేసుకుంటున్నారు. మీ ఇంటి దగ్గర కూర్చుందాం పదండి. శశీ... తలుపువేసుకో" అంటూ రామం, రామారావుగారిని తీసుకొని ఎదురుగా ఉన్న వారింటికి బయలుదేరాడు.

రామారావుగారు ఆ ఇంటికి చేరుకునేలోగానే గుండె ఆగి చచ్చిపోతారేమో అన్నట్లుగా అయిపోయారు. 'రామం గారూ... మీకు మిత్రులు కాబట్టి అలా చెప్తున్నారు కాని ఇన్ని విషయాలు కలవడమనేది అసాధారణమండి... ఆమె ఇంటిదగ్గర లేకపోవడం, అవతల ఎనిమిది గంటలకే క్లబ్బు విడిచిపెట్టడం... ఏమిటంటూరు ? ఆమె ఎక్కడికీ వెళ్ళకపోతే ఇంట్లోనే ఉండాలిగా... అక్కడ బయలుదేరింది. కాని ఇంటికి

మాత్రం చేరడం జరగలేదు. ఇంక ఏమనుకోవాలి. మీరే చెప్పండి...' అన్నాడు.

రామం ఆయన్ని ఓదారుస్తూ, 'మీరు ఎక్కువగా ఆలోచిస్తున్నారండీ... నాకింకా నమ్మకం, అందులో మా శశి అందరినీ చక్కగా జడ్జి (Judge) చేస్తుంది. మీ వెనుక మేం అనుకునే మాటలకు అసలు ఎప్పుడూ నిజమైన విలువ ఉంటుంది కదా! మా శశి, ఆవిడ అగ్నిహోత్రం లాంటిదని చెప్పినప్పుడు నాకు చాలా ఆనంద మయిందండీ. మీరు నిశ్చింతగా ఉండండి. రేప్రొద్దుటికి అన్నీ సర్దుకుపోతాయి. ఆమె ఎవరో స్నేహితులు, బలవంతంచేస్తే వారి ఇంట్లో ఉండిపోయి ఉంటారు. అంతకన్నా ఏమీ అయి ఉండదు.'' అన్నాడు.

రామారావుగారు, రామం కళ్ళల్లోకి, 'అలా జరగాలనే నేనూ కోరుకుంటున్నానండి... అదే నేను వాంఛిస్తున్నాను' అన్నట్లుగా చూసి, 'మీరు నా ప్రక్కను కూర్చుంటే నా మనస్సు కెంతో శాంతిగా ఉందండి... నా హృదయాని కేమిటో మీ సమక్షంలో తేలికగా ఉందండి. ఇలా ఎందుకు జరిగిందో నా కర్థం కావడంలేదు. మనిషి ఎంత మంచిదనుకున్నారు... అందుకనే నేను ఆశ్చర్యపోతున్నాను. అందులో నేనెప్పుడూ ఆమెను చిన్న మెత్తుమాట కూడా అనలేదు. ఆమె కోరికలు ఎటువంటివైనా క్షణాలమీద తీర్చాను, నా పంచప్రాణాలు ఎప్పుడూ ఆమెమీదే ఉంటాయి'' అంటూ ఆగిపోయాడు.

మెల్లిగా రామం, 'ఔనండి, మాకు తెలుసుగా మీ అన్యోన్యత. ప్రపంచంలో పురుషునికున్న సంతోషమంతా... స్త్రీయే కదాండి. ఆమెమీద అతడెన్నో ఆశలు పెట్టుకొంటాడు. ఆమె తన ప్రేమతో తనను పునీతం చేయాలని కోరుకొంటాడు. రత్నాలవంటి పాపల్ని ప్రసాదించి తన ఆత్మానందానికి మెరుగులు దిద్దాలని ఎంతో వాంఛిస్తాడు. అటువంటి స్త్రీని తను ఎంతో నమ్మి, తన ఆశల్ని, తన ఆనందాన్ని, తన హృదయాన్ని, తన సమస్తాన్నీ ఆమె కంకితం చేసేసి, తనే ఆమెగా బ్రతుకుతూన్నప్పుడు-ఆమె అన్యాయంతలపెడితే, ఇంక అంతకన్నా ఘోరం మరేం ఉంటుంది? నిజంగా ఇది సహించలేని విషయమే. కాని సహనమే కదాండి మానవుణ్ణి ఉన్నత పథాలలో నడిపించేది. మనం ఇంకొంచెం ఓపిక పెట్టి, ఎదురు చూడటంవల్ల అన్ని చీకటులూ బాధలూ కరిగిపోయి వెలుతురులు మనకళ్ళకుందు ప్రత్యక్షం కావొచ్చు. ఇలాంటి విషయాలలో తొందరపాటు కూడదండీ''... ... అని రామం నిశ్చలంగా, మృదువుగా చెబుతూంటే రామారావుగారి బాధ కొంత తగ్గినట్లయింది.

"ఈ రాత్రికి మీరిక్కడే ఉండండి... నా మనస్సుకు బలంగా ఉంటుంది. ఈ విషయంలో మీరు నాకీ సహాయం చేసిపెట్టాలి.'' అని ఎంతో ప్రాథేయపూర్వకంగా అతను రామాన్ని రిక్వెస్టు (Request) చేశాడు.

రామం, "అలాగేనండి... తప్పకుండా ఉంటాను ఒక్క నిమిషంలో శశికి చెప్పేసివస్తాను" అంటూ ఇంటికి బయులు దేరాడు.

రామారావుగారితో కలిసి రామం వెళ్ళగానే శశి ఏదో అర్థంకాని లోకంలో తిరుగుతూన్న దానిలా మెల్లిగా వచ్చి తలుపు గెడవేయబోయింది. బయట అంతా గాఢాంధ కారంగా ఉంది. ఆకసంలో చుక్కలు మాత్రం ఆధారం ఏమి ఉంది. ఏ క్షణాన రాలిపోతామో ఏమో... అని ఎంతో బితుకుబితుకు మంటూన్నట్లు మిణుకు మిణుకు మంటున్నాయి. శశి గుండెల్లో తెలిసీ తెలియని భయం ప్రవేశించింది. చప్పున ఆమె తలుపు వేసేసుకుంది. అప్పుడే ఆ తలుపు ఎవ్వరో కొట్టిన చప్పుడైంది. ఆ తలుపు చాలా మెల్లిగా తట్టబడింది. పిలుస్తున్నారా లేదా అన్నట్లుగా కంఠం వినబడింది. శశి వణికిపోయింది. భయం భయంగా 'ఎవరూ?' అంది. బయట అలికిడి లేదు. కాస్సేపు అంతా నిశ్శబ్దం. తిరిగి తలుపు చప్పుడైంది. శశి గజగజలాడిపోయింది. తలుపుదగ్గరకు వెళ్ళింది 'ఎవరండీ మీరు?' అంది.

ఒకంఠం 'నేను శశీ తలుపుతీయ్' అంది. వెంటనే శశి, 'ఆం... లేడీ రామారావుగారా' అంటూ గబగబా తలుపు తీసింది. లేడీ రామారావు చప్పున లోనికి వచ్చేసి, తలుపు రెక్కలు రెండూ వెంటనే మూసేసి, శశి నోటిమీద చేయి పెట్టి, "గట్టిగా మాట్లాడకు శశీ" అంది.

శశి తల ఒక ముద్దలా అయిపోయింది. ఆమె కేమీ తోచలేదు. 'ఎక్కడనుంచి వస్తున్నారు?' అంది. పాపం లేడీ రామారావుగారి కళ్ళవెంట నిశ్శబ్దంగా జారుతూన్న ఆ కన్నీళ్ళను చూడలేక పోయింది. గదిలో విద్యుద్దీపం తన కిరణ పుంజాలతో ఒకసారి మృదువుగా ఇద్దరి తలలనూ నిమిరింది. లేడీ రామారావు నోటికి చీర చెంగు అడ్డుగా పెట్టుకొని, దుర్భరమైన బాధను లోలోపలే అణచుకొంటూ ఏడ్చింది. 'చెప్పండి లేడీ రామారావుగారూ... అసలు ఏమి జరిగింది' అంది మెలాగో ధైర్యం తెచ్చుకొని శశి.

కాని లేడీ రామారావు ఏమీ మాట్లాడలేక పోయింది. ఆ గదిలో నిశ్శబ్దం విలపిస్తోంది. గాలిలేని గాజుసీసాలో ప్రాణాల్ని పోగొట్టుకుంటూన్న వనితలా లేడీ రామారావు మెలికలు తిరిగి పోయింది. 'ఏమి చెప్పను శశీ అంతా నా రాత... ఇప్పుడు నేనేమి చేయాలి శశీ! నాకేమీ పాలు పోవడంలేదు. ఇంటి దగ్గరకు వెళ్ళాను. తలుపు వేసీసిఉంది. ఇక్కడకు వచ్చాను. వారు కనిపించారు. కాస్సేపటికి నీ భర్తా ఆయనా బయటకు వస్తూండటం చూసి, ఆ చీకటిలోకి తప్పుకున్నాను శశీ... ఆయన ఏమన్నారు త్వరగా చెప్పు శశీ... నాకు భయంగాఉంది' అంది.

శశికి ఎలాగ చెప్పాలో తోచలేదు. మెల్లిగా, "మీరు ఎప్పుడూ ఎనిమిదింటికే ఇంటికి వచ్చేస్తారట కదండీ..., రాకపో

యెప్పటికి వాళ్ళకి అనుమానం వేసిందటండి...క్లబ్బుకు వెళ్ళి కనుక్కుంటే ఎనిమిదింటికి రిక్షాయెక్కి వెళ్ళిపోయినట్లు చెప్పా రటండి. రిక్షావాడి నడిగితే, అక్కడికి దగ్గరిలోనే ఉన్న ఓ తూము వరకూ ఓ స్త్రీ తన రిక్షాలో వచ్చిదని చెప్పా డటండి. ఆ తరువాత అక్కడికొక కారు వచ్చిందట... ఆకారులో ఆ స్త్రీ కూర్చోగానే ఆ కారాయనే వాడికి డబ్బు లిచ్చి పంపించేశారటండి అని ఆగిపోయింది.

లేడీ రామారావు ఈమాట వినగానే సొమ్మసిలిపోయింది. శశి ఆమె మొగంమీద గబగబా నీళ్లు చల్లింది. ఆమె తేరు కొని, ఇప్పుడెలా శశీ...ఇప్పుడెలా...ఇక నేనేమి చెయ్యాలి వారికంతా తెలిసిపోయింది. ఇక నాకు దారిలేదు. ఇక ఈ పాపిష్టిదానికి చావే శరణ్యం అంటూ వలవల ఏడ్చేసింది.

శశి గాభరా పడిపోయింది. అద్దంలోంచి ఊడిరాని ప్రతి బింబంలా ఆమె మనసులోంచి మాటలు బయిటకు రాలేక పోయాయి. ఆమె కాస్సేపు ఆ లేడీ రామారావువైపు అలాగే చూస్తూ మూగదానిలా కూర్చుండిపోయింది. కొంచెం స్థిమితపడిన మీదట, 'అసలు ఏమి జరిగిందండి... మీ గురించి మావారు ఎంతో మంచిగా చెప్పారండి... మీ రేమీ భయపడకండి' అంది.

లేడీ రామారావు శశి అన్న మాటల నూతగా తీసుకొని, కొంచెం తల ఎత్తింది. 'శశీ నేను చేసినపని ఏమని చెప్పను... అంత మంచివారికి ద్రోహం తలపెట్టాను. ఇది ఎవ్వరు

సహించగలరు? కాని దైవవశాత్తూ నేను కాలు జారడం జరుగలేదు. ఆ కారు టైరు దారిలో పగిలిపోకపోతే నేను ఈ దారికే రాకపోదును. కాని అదీ నా మేలుకే జరిగింది. నేను రక్షింపబడ్డాను. అతను ఎంత బలవంతం చేసినా ఇక అతనితో క్షణం ఉండనన్నాను. అప్పటివరకూ ఎంతో రుచించిన అతని మాటలు, ఆ సంఘటన జరిగిన తరువాత నాకు చాలా అసహ్యం వేశాయి. నాకు ఇంటికి వెళ్ళిపోవాలని ఒకటే ఆదుర్దా కలిగింది. కాని మార్గంలేదు. నాకు ముచ్చెమటలూ పట్టాయి. గట్టిగా ఏడ్చాను. అతను ఓదార్చబోతే తిట్టాను. నాకేమీ 'తెలియదు... నాకేమీ తెలియదు... నన్నింటిదగ్గర విడిచిపెట్టు... నన్నింటిదగ్గర విడిచిపెట్టు నీకు పుణ్యముంటుంది... అని బ్రతిమాలుకున్నాను. అప్పుడే అటు ఓ బస్సు వస్తూంటే చేతులు అడ్డంపెట్టి దాన్ని ఆపాను. ఇక అతను నన్నేమీ చేయలేకపోయాడు. బ్రతికాను అనుకున్నాను. అతని కారు టైరు పగిలిపోవడం నాకు బస్సు దొరకడం నా మేలుకే అనుకున్నాను. కాని శశీ... నే నిక్కడకు వచ్చేప్పటికి నాకంతా వ్యతిరేకమే జరిగింది. శశీ! నేను ఊబిలో అడుగు వేయబోయినా... అందులో కాలు పడకముందే ఏవో అజ్ఞాత శక్తులు నన్ను రక్షించాయి. కాని ఇప్పుడెలా శశీ ఇప్పుడెలా...' అంటూ ఆమె తిరిగి విలపించింది.

శశికి ఏమీ తోచలేదు. "ఏమి చేద్దాముండి మరి..." అంది. ఇప్పుడు రామం ఉంటే ఎంత బాగుండును అని తన

మనసులో అనుకొంది. ఆ మీదట చక్కని ఆలోచన తట్టి నట్లయి, "పోనీ... ఇదంతా వారికి చెప్పేసి వారిని క్షమించ మంటేనండి... వారు చాల మంచివారండి వారు క్షమించ గలరండీ" అంది.

వెంటనే లేడీ రామారావు, 'నువ్వు చిన్నపిల్లవు శశీ... నీకు మగవారి మనసులు తెలియవు. ఈ విషయం చెప్పేస్తే... ఇప్పుడు వారు క్షమించగలిగినట్లు నటిస్తే నటించవచ్చేమో కాని...ముందు ముందు వారి జీవితం నా జీవితం... నరకం మాత్రం అయి ఊరుకుంటాయి' అంది.

శశి,'ఐతే మరేం చేదామండి...'అంది అయోమయంగా.

లేడీ రామారావు సముద్రంలో కొట్టుకుపోతూ చీపురు పుల్లను ఆసరాగా తీసుకున్నట్లు తలపోసింది. "అయ్యో శశీ... నన్ను నువ్వు సలహా అడుగుతున్నావా. ఇక నాకు చావు తప్పించి మరేమార్గమూ లేదు. గౌరవంగా చచ్చిపోడానికి వారింట్లో ఈ రాత్రికి కాస్త చోటడుగుతాను. ఇంక ఇంత కన్నా మంచి మార్గంలేదు. అంతే...అదే నాకిక శరణ్యం...' అంది.

ఈ మాట వినగానే శశి కంపించిపోయింది. "అలాంటి మాటలనకండి... అలాంటి మాటలనకండి మనసు గట్టి పరచుకుంటే ఏదైనా మార్గం దొరుకుతుంది. తప్పక దొరుకు తుందండి మీరధైర్యపడకండి..."అంది.

ఈ విధంగా శశి చెప్తుంటే లేడీ రామారావుకు ఏమిటో తోచినట్లయింది. ఆమె ఆశగా, "శశీ... ఒకటి చేస్తేనో... సావిత్రి దగ్గరకు వెళ్తాను. ఏమైతే అదే అవుతుంది. ఆవిడ సమర్థురాలు, ఏదో ఉపాయం చెప్పకపోదు. ఔను. అంతే శశీ నువ్వుకూడా రా శశీ... నువ్వో చెపుదువుగాని" అని శశి కళ్ళల్లో కళ్ళు పెట్టి ఆమె మొగంలో ఏమిటో ఆశగా వెదికింది.

ఈ మాట వినగానే శశి మొగం పాలిపోయింది. ఆమె కళ్లముందు. "ఇలాంటి దానినా శశీ... నా యింటికి తీసుకొస్తావ్" అని సావిత్రి గుడ్లురిమి చూసినట్లయింది. నాతో మాట్లాడనిదానవు ఏ మొగం పెట్టుకొని సిఫార్సు చెయ్యడానికొచ్చావ్ అని చీదరించుకున్నట్లయింది. మా బాగా దొరికారు... మీ ఇద్దరినీ ఏమి చేస్తానో చూడు... మీ లేడీ రామారావు నిప్పుడు అథఃపాతాళానికి తొక్కేయకపోతే, చూడు... అని వికటాట్టహాసం చేసినట్లయింది. శశి భయపడిపోతూ లేడీ రామారావుతో మతిపోయిన దానిలా, "నేను వస్తే మీకు అపకారమే జరుగుతుందేమోనండీ... మీరొక్క రే..." అంటూ మాట నాన్చింది.

శశి భావాలు పూర్తిగా పరిశీలిస్తూన్న లేడీ రామారావు శశి తననిలా ఒంటరిగా తోసెయ్యడానికి ప్రయత్నించడంతో ఈ శశి కష్టాల్లో ఆదుకొనే మనిషి కాదు. అని ఎంతో బాధపడిపోయింది. ఉపయోగం లేనిచోట తన రహస్యం పొక్క-

పోవడంతో ఆమెలో రోషం పెల్లుబికింది. కాని శశిని ఏమీ చేయలేనిదై పోయింది. ఇక యిక్కడ ఉండటం శుద్ధ అనవసర మనుకొంది. గబాలున "నువ్వింతదాన వనుకోలేదు శశీ... సరే ఎలా జరిగే దలాగే జరుగుతుంది... నేనే వెళ్తాను. కాని దయచేసి ఈ సంగతి మాత్రం ఎక్కడా అనబోకు. ఆ లక్ష్మీదేవి దగ్గర మరచిపోయి మాట్లాడేవు..." అంటూ అక్కడనుంచి లేచి పోయింది.

శశి విస్తుపోతూ, "అదికాదండి... నన్ను నమ్మండి. నన్ను అర్థం చేసుకోండి..." అని అమె ఇంకా ఏమిటో అంటూనే ఉంది, కాని లేడీ రామారావు ఆగలేదు. ఆమె ఆ చీకటిలో కలిసిపోయింది. శశి అలాగే వచ్చి మంచంమీద కూలబడి పోయింది. "నేనేమి చేశాను... నేనేమి చేశాను..." అనుకొంటూ.

కాస్సేపటికి రామం ఇంటికి వచ్చేప్పటికి శశి, భరించనలవి కాని దుఃఖభారంతో క్రుంగి కృశించిపోయిన దానిలా అతనికి కనిపించింది. "ఏమిటి శశీ అలా ఉన్నావు" అన్నాడు.

శశి గబగబా వెళ్లి తలుపు వేసేసి, "లేడీ రామారావు వచ్చారండీ" అంది.

వెంటనే రామం "ఎవరూ..." అన్నాడు.

"ఔనండి... ఆవిడే. ఇప్పుడే ఇక్కడనుంచి వెళ్ళి పోయింది."

"తిరిగి ఎక్కడికి వెళ్ళింది ఇంత రాత్రివేళప్పుడు ?" రామం ఆదుర్దా పడ్డాడు.

"ఆ సావిత్రిగారింటికి వెళ్ళిందండి. నన్నుకూడా వెంట రమ్మన్నదండి. కాని నేనేమిటో భయపడ్డాను. సావిత్రికి నాకూ విరోధంగా... నేను వెళ్తే వ్యతిరేకమే జరుగుతుం దనుకున్నాను. పాపం ఒక్కతే వెళ్ళిపోయిందండి... ఆ యిద్దరికీ పడదు కూడాను. ఏమిచేస్తుందో సావిత్రి" అంది శశి.

రామం ఒక్కసారి శశివైపు తీక్ష్ణంగా చూసి, "ఎంతపని చేశావు శశీ. పైగా ఇంటరు ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసయ్యావు కూడాను. ఏం లాభం. సమయానికి లేని తెలివి... ఇప్పుడా సావిత్రి తనమాట వినదేమోనని ఈవిడ అలాగే ఏ యేట్లోకో పోయి పడితే... ఇలాంటి సమయాల్లో మీ కల్లబొల్లి విరోధాలకు విలువలుంటాయనుకొన్నావా... నాకేమీ నచ్చ లేదు. నువ్వుకూడా వెళ్ళి ఉండవలసింది. ఆమె కొంత నిబ్బరంగా ఉండిఉండును! నువ్వు ఆమెకు స్నేహితురాలవై ఉండి కూడా... శత్రువుకన్నా హీనమైపోయావు శశీ..."

శశి మొగంలోఉన్న కాస్త తేజస్సు ఈ మాటలతో పూర్తిగా హరించిపోయింది. 'నాకప్పుడేమీ తోచలేదండి... మరి ఇప్పుడెలా... ఎలాండి... పోనీ నేనిప్పుడు వెళ్తే..." అంది.

రామం శశి అమాయకత్వానికి నవ్వుకోబోయాడు. కాని అతనికి నవ్వు రాలేదు. 'ఇప్పుడెందుకు... ఈపాటికావిడ అక్కడి కెలాగూ వెళ్తుంది. సావిత్రి నీలా తెలివితక్కువది కాదులే. కాని నువ్వు... సావిత్రిగారింటికి ఆవిడ చేరే వరకూ సహాయంగా ఉండవలసింది.' అన్నాడు.

అప్పుడు శశి, 'ఔనండి... మరి ఇప్పుడామె అక్కడకు వెళ్లిందో లేదో... ఎలా తెలుస్తుంది. కొంపతీసి చచ్చిపోదు కదాండి' అంది.

'అదే ఆలోచిస్తున్నాను శశీ... ఔను... కాని ఇంతకీ ఎక్కడికెళ్లా నంటుంది... అతను చెప్పింది నిజమేనా...'

'నిజమేనటండి... లేకపోతే మరి సావిత్రి ఇంటికి వెళ్ళడం ఎందుకూ...'

'సరే... ఇక నువ్వు పడుకో... నేను సావిత్రిగారింటికి వెళ్లి, లేడీ రామారావుగా రక్కుతున్నట్లు ఆమెకి తెలిస్తే, తిన్నగా రామారావుగారింటికి పోయి, అక్కడ ఆయన దగ్గర పడుకొంటాను. లేకపోతే చేయవలసిందేమిటో ఆ మీదట నిర్ణయించుకొంటాను. ఆవిడ కనిపించకపోతే నీకు వచ్చి చెప్తా. అనవసరంగా నువ్వు మాత్రం దిగులుపెట్టు కోకు... తలుపేసుకో...' అంటూ రామం బయటకు వెళ్లి పోయాడు.

పాపం శశికి ఆ రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. "ఇంతకీ లేడీ రామారావు బ్రతికి ఉందా. చచ్చిపోయిందా" ఇవే ఆలోచనలతో ఆమె మనస్సు గిజగిజ కొట్టుకుంది.

'ఎంత తెలివి తక్కువగా ప్రవర్తించాను! 'నే నెందుకూ పనికిరాను. నా కేమీ తెలియదు." అనుకుంది. అలాగే నిద్రపోయింది. కలత నిదురలో లేడీ రామారావు వంతెన మీంచి ఏట్లోకి దుమికినట్లు కలగాసింది. కెవ్వున అరచి మంచంమీంచి లేచింది. 'కల' అని తెలిసి కూడ స్తిమిత పడలేకపోయింది. కిటికీలోంచి చీకటి ఆమె కోక ఏరులా కనిపించింది. అప్పుడే ఆకసం మీంచి ఓ చుక్క రాలిపో యింది. చీకటి ఏటిలో కనిపించకుండా కొట్టుకపోయింది. శశి గుండెలు చీకటిలో కొట్టుకున్నాయి. ఇంకా తెల్లవార దేమి... ఇంకా తెల్లవారదేమి...' అని పాపమా రాత్రి ఆమె తపించిపోయింది.

చీకటి మొక్కకు వెలుతురు పుష్పంలా సూర్యుడు ఉద యించాడు!

శశి నిద్రలేచింది. రామం ఇంకా ఇంటికి రాకపోయేప్ప టికి సావిత్రి దగ్గర లేడీ రామారావుఉందని నిర్ధారణ చేసు కుంది. లేడీరామారావు తన గురించి పడిన అపోహను ఆవిడ సావిత్రిగారింటి దగ్గర ఉండగానే పోగొట్టుకోవాలనుకుంది. ఈ విధంగా అక్కడకు వెళ్ళడంవల్ల సావిత్రి కూడా సంతో షిస్తుందని అనుకుంది. తను అనవసరంగా భయపడినట్లు నిజం చెప్పేసి, వాళ్ళదగ్గర క్షమాపణ కోరుకోవాలి అనుకుంది. ఇంతకీ సావిత్రి, పాపం లేడీ రామారావును, ఈ ఆపదల నదీ

గర్భంలోంచి బిడ్డు కెలా ఈడ్చుకొస్తుందో చూడాలి అను కుంది. రామం వస్తే వెళ్ళనివ్వడేమోనని గబగబా తయా రైపోయి, సావిత్రిగారింటికి బయలుదేరింది. రామం ఇంటికి వస్తూంటే గట్టిగా 'ఫ్లాస్కులో కాఫీ ఉంది... త్రాగండి...' అంటూ అతను ఏమి చెప్పేది వినిపించుకోకుండానే హుటా హుటిగా అడుగులు ముందుకు వేసింది.

శశి, సావిత్రిగారింటికి వెళ్ళేప్పటికి ఆ లోపలి గదిలో సావిత్రి రామారావుగారితో యేమిటో మాట్లాడుతోంది. శశి లోపలకు వెళ్ళ లేకపోయింది. ఇంటికి తిరిగి వెళ్లాలనీ అనుకో లేకపోయింది. అక్కడే అలాగే నిలుచుండిపోయింది.

ఆ గదిలోపల, 'ఏమండీ రామారావుగారూ! మీరు భలే వారే... మీరిలా చేస్తారని నే నెప్పుడూ అనుకోలేదు సుమండీ' అని సావిత్రి అతనివైపు నవ్వుతూ చూసింది.

రామారావు ఒక్కసారి తబ్బిబ్బయిపోయాడు. ఏదో పెద్ద తప్పు చేసినవాడిలా మొగంపెట్టి ఆమెవైపు అలాగే చూస్తూ కూర్చుండిపోయాడు.

"నిజం చెప్పొద్దూ... రాత్రి మా ఆయనగార్ని మీ ఇంటికి పంపించాలని నాకు ఏమాత్రం అనిపించలేదు. మిమ్మల్ని ఆమాత్రం బాధపెట్టడం మంచిదని అనుకున్నాను. అయినా ఆవిడ ఎక్కడ ఉంటే మీకేంలెండి ... మగ రాజులు... మీ కెలాగైనా చెల్లిపోతుంది' అని కాస్త ఆగి దగ్గింది.

రామారావు ఆమె ధోరణి అర్థంకాక తెల్లబోయాడు. ఏమి వినవలసి వస్తుందో అని భయపడ్డాడు.

ఆమె తిరిగి ఆరంభించింది. 'ఈ వీధిలోని కొద్దిమంది మంచివాళ్ళల్లో మీరొకరనుకొన్నాను. నిన్న ఎనిమిదింటికి మీవారు క్లబ్బు విడిచి, యింటికి వచ్చేస్తూంటే నాకేమిటో ఎప్పటినుంచో, మా ఇద్దరిమధ్యా ఉన్న దెబ్బలాటకు స్వస్తి చెప్పాలనిపించింది. వారిని పలకరించాను. వారూ నన్నూ పలకరించారు. చిత్రం... మా ఇద్దరిమధ్యా విరోధమే లేదు. ఇన్నాళ్లూ వారి స్నేహాన్ని దూరం చేసుకున్నందువల్ల వచ్చిన లోటు మరెప్పటికీ పూడదనిపించింది. ఇంత విచిత్రంగా మా ఆంతర్యాలు కలసినందుకు నాకేమిటో మేమిద్దరమూ కలిసి సహపంక్తిని భోజనం చెయ్యాలనిపించింది. ఆవిడ రాను మొర్రో అంటూన్నా... ఇప్పుడు కాదు మరొకసారి అని అడ్డు చెపుతూన్నా... నాపట్టుదల మీకు తెలుసుగా.. నేను వదులుతానూ...ససేమిరా అది కుదరదన్నాను... ఎక్కడికో పారిపోయావని మీ ఆయనగారు బెంగెట్టుకోరులే అని లాక్కొచ్చేశాను. భోజనం అయినమీదట కాస్సేపు పిచ్చాపాటి మాట్లాడుకొని, ఆవిడను మీ ఇంటివరకూ దిగబెట్టాలని బయలుదేరాను. ఆవిడ ఒక్కతెనే వెళ్ళి పోగలనండీ... మీరు వెనక్కి వెళ్ళండి... అంది. కాని నేను ఆమెతో బయలుదేరడమే మంచిదయింది. సుమాండి... తీరా మీ ఇంటికొచ్చి, చూసేసరికి ఏముంది... తలుపు తాళంవేసేసి

ఉంది. ఎక్కడకు వెళ్ళారు చెప్మా... ఎప్పుడూ ఇల్లు కదిలి వెళ్ళరే..." అని అంటూనే ఆవిడ, ఒకవేళ ఎదురింటి రామంగారి దగ్గర కూర్చున్నారేమోనని అక్కడకు వచ్చింది. అయితే తెలియకడుగుతాను. ఎప్పుడూలేనిది, రాత్రిపూట మీరు రామంగారింటికెందుకు వెళ్ళినట్లు...' అంటూ సావిత్రి ఏదో కూపీ లాగుతున్నట్లు ప్రశ్నించేసరికి—

రామారావుగారు తడబడే కంఠంతో 'అబ్బే ఏమీలేదండి' రామంగారికీ నాకు చాలా స్నేహం. ఒకవేళ కలక్టరుగారి భార్యతో బాతాఖానీ వేసుకొని కూర్చుండి పోయిందేమో... అని, ఏమీ తోచక పోతే కాస్సేపు రామంగారితో మాట్లాడుతూ కూర్చుందామని వెళ్ళానండి" అన్నాడు. తను చేసిన పని ఎంతో నీచమైనదైనట్లు, తనకు సొసైటీలో ప్రవర్తించడం బొత్తిగా చేతగాదన్నట్లు ఎక్కడ బుజువై పోతుందో ఏమో అని పాపం అతనెంతో భయపడి పోయాడు.

సావిత్రి తిరిగి తన వాగ్ధోరణి సాగించి, "మీరు మాట్లాడటానికి వెళ్ళారో మరెందుకు వెళ్ళారో గాని అదే మీ కొంప ముంచింది. మీ ఆవిడగారక్కడ కొచ్చేసరికి, ఏముంది... ఆ శశి లేదూ... అందాల బొమ్మ మీ వైపేమిటో మిమ్మల్ని తాగేస్తూన్నట్లు చూస్తోందట, మీరామె వైపు అలాగే చూస్తూ కూర్చున్నారట. అందులో శశి అంత మంచిది కాదని నాకీమధ్యే తెలిసింది. ఇంతకీ శశి చూపుల్లో మీ ఆవిడగారు ఏమి పసిగట్టిందో కాని మీరక్కడకు వెళ్ళడాని

కదే కారణం మంటుంది. ఇంకేముంది నేనిక బతికను చచ్చి పోతాను ఇక నే నాయన మొగం చూడను అంటుంది. అప్పుడు నాకు ఏమీ పాలుపోలేదు. బాబ్బాబు నీకు పుణ్యముం టుంది, అలాంటి పని మాత్రం చేయబోకు అని ఇక్కడకు తీసుకొచ్చేశాను. ఈ విషయాలన్నీ మా ఆయనగారు మీ కెలా చెప్పగలరు? చెప్పమన్నా ఆయన వాటిని తిరగేసి అంతా రసాభాస చేసేరకం కూడాను. అందుకనే ముక్త సరిగా... వారిక్కడ ఉన్నారు... మరేం భయం లేదు... అని చెపుతే చాలన్నాను. ఇక విషయం మీకు పూర్తిగా అర్థ మైం దనుకుంటాను. అదిగో ఆవిడగారక్కడ ఉన్నారు... ఇక్కడ మీ రున్నారు. ఇక మధ్య నేనెందుకు. ఏమి చెప్పు కుంటారో చెప్పుకోండి... ఇంతా చేస్తే వడ్లగింజలో బియ్యపు గింజ'' అంటూ సావిత్రి తన ప్రసంగాన్ని ముగించింది.

పాపం బయట గదిలో నిలబడిన శశి నిలుచున్న పాటున కూలబడిపోయింది. 'అన్యాయం, అన్యాయం' అని ఆమె కంఠం అరవబోయింది. ఆమె కాళ్ళక్రింద అగ్నిజ్వాలలు లేచి ఆమె శిరస్సువరకూ దహించివేయడం మొదలుపెట్టాయి ఆమె అక్కడ క్షణం ఉండలేకపోయింది. ఆమె అణువణు వునా కాలిపోతూ ఇంటికి చేరి గభాలున ఇంట్లో ప్రవేశించి, 'ఇంక ఈ వీధిలో ఉండొద్దు... ఇంక ఈ వీధిలో ఉండొద్దు' అని గట్టిగా రామం దగ్గర ఏడ్చేసింది.

3

అవి సొసైటీ బిల్డింగులు. ఆ ఇళ్ళమధ్య, మూడు, నాలుగు పెద్దరకం కార్లను ఒకదాని ప్రక్క ఒకదాన్ని నిలబెట్టి సునాయాసంగా నడిపించడానికి వీలైన విశాలమైన రోడ్లున్నాయి. ఆ యిళ్ళ వెనుకా ముందూ ఇళ్ళసైజుకు తగ్గట్టుగా ఖాళీస్థలాలున్నాయి. వాటిలో రకరకాల పూల మొక్కలూ, పోకచెట్లూ, అశోక వృక్షాలు, మల్లె పందిరలూ, నైట్ క్వీనులు... ఎవరికేవి ఇష్టమో అవి పచ్చగా, కనులకింపుగా... అందానికి గిలిగింతలుగా, వయ్యారానికి పులకింతలుగా మనసుకెంతో హాయి గూర్చుతున్నాయి.

ఆ వీధిలో జనం ఉన్నారు. కాని సంచారం తక్కువ. అక్కడో కారు ఆగుతుంది. ఇక్కడో రిక్షా నిలుస్తుంది. కారు చప్పుడు చెయ్యకుండా వెళ్ళిపోతుంది. రిక్షామువ్వ పాపం మ్రోగటానికి గిలగిల కొట్టుకుంటుంది. కరివేపాకు ముసలమ్మలు చీకటినే వస్తారు. నోరెత్తకుండా అమ్ముకుపోతూ వుంటారు. దొడ్డి గుమ్మందగ్గరకు వెళ్ళి, అమ్మగారి కేవేవి కావాలో అవి ఇచ్చి, కిక్కురు మనకుండా వెళ్ళిపోతారు. అప్పుడప్పుడా అమ్మగారు 'ఇది... నమ్మకంగా యిస్తుండండీ...' అని వాళ్ళాయనగారితో చెప్పుకొని మురిసిపోతారు. ఇక్కడ నమ్మకం అంటే, ఏ రోజునా ఇంటికి రావడం ఎగెయ్యదనే అర్థం. అప్పుడా ముసలమ్మ 'మీ పాదాల దగ్గర బతికే వోళ్లమండి... నమ్మకంగా ఇవ్వక

పోతే మాకు బతుకే నేదండి...' అంటుంది. ఆ మాటతో ఆ అమ్మగారి పాదాలు బంగారు పూతతో మెరిసిపోతాయి.

ఆ మీదట పాలప్యాసైటీనుంచి వచ్చిన కుర్రాడు, పాలు పోసి సన్నని కూనిరాగం తియ్యకుండానే సైకిలెక్కి జారు కుంటాడు. పేపరు కుర్రాడొచ్చి కిటికీసందుల్లోంచి పేపరు జార్చేసి తలెత్తకుండానే వెళ్ళిపోతాడు.

ఇక పదిగంటలకు, ఆఫీసులకు పోయేవాళ్ళు ఆఫీసులకు, కాలేజీలకు పోయేవాళ్ళు కాలేజీలకు, కోర్టులకు వెళ్ళేవాళ్ళు కోర్టులకు వెళ్ళేప్పుడు జరిగే హడావుడే హడావుడి! అప్పుడే కాస్త సందడి! నమస్కారాల బదిలీలు, చిరునవ్వుల కలయికలు, విద్యార్థుల సన్నని విజిల్సు విద్యార్థినుల చీరచెరగుల విసుర్లు, సైకిళ్ళ గణగణల పాటలు, రిక్షాల గియ్‌గియ్‌ల రుసరుసలు కదిలిపోతాయి. తిరిగి నిశ్శబ్దం ముసురుకుంటుంది!

వంట మనిషిని, పనిపిల్లను కాపలా కాస్తూ కాసేపు యజమానురాలు అటూ ఇటూ తిరుగుతుంది. కాస్త కాళ్ళు నొప్పులు పెట్టేసరికి మ్మాట— ఆ పనిమనిషిని, పనిపిల్లను మంచి వాళ్ళుగానే ఊహించుకొని మొదట వాళ్ళను శంకించి కాపలా కాసినందుకు ఆ మాత్రం చెకింగ్ అవసరమని; అలా చేసి నందులకు తనను తాను అభినందించుకొని, తీరిగ్గా మంచ మెక్కి, బలవంతంగా నిద్రనాహ్వానించి, హాయిగా పగటి కలల పల్లకీఎక్కి బోయీలు లేకుండానే ఎక్కడెక్కడికో ఆమె విహరిస్తుంది.

తిరిగి మధ్యాహ్నం ఆ వీధుల్లో కాస్త అలికిడి. సాయంత్రం అయ్యేప్పటికి అక్కడ మళ్లీ నిశ్శబ్దం తొంగిచూస్తుంటుంది. సన్నని గాలికి కదిలే చిగురుటాకులు, కిటికీ మొహాల వ్రేలాడిన సిల్కు తెరలు ఒకరి సొద ఒకరు చెప్పుకుంటాయి. అంతా రహస్యంగానే కానిస్తాయి. గదుల్లోంచి విద్యుద్దీపపు కాంతులు వీధిలో చొరబడటానికి గింజుకుంటాయి. గుమ్మాల పైన ఉన్న ఆకుపచ్చ, నీలంరంగు డిజైన్ అద్దాలలో కాంతులు అలసిపోయి నిద్రపోతాయి. రేడియో తనలో తనే గొణుక్కుంటుంది. యజమాని చదువుతూన్న పుస్తకం కాపతు పుటలు కాస్త వెనక్కు పడ్డప్పుడల్లా ఇంత కాగితపు చప్పుడౌతుంది. అంతే, పరిశుభ్రత, సౌందర్యారాధన, నిశ్శబ్దంలోని ఎనలేని మాధుర్యం అక్కడి ఇళ్లల్లో, మనుష్యుల్లో, వారి వారి పనుల్లో నిండి నిబిడీకృతమై ఉంటుంది. కాని... కాని... అక్కడివారి మనసుల్లో మలినం పేరుకుంటోంది. విశాలమైన హృదయాలకు బదులు, విశాలమైన వీధులే వెలసిఉంటున్నాయి. సౌందర్యారాధన బాహ్యానికే గాని అంతర్యానికి పట్టడంలేదు. అనంతమైన ఆ నిశ్శబ్ద మాధుర్యం... వారి ఆత్మల్లో వసించే వీలులేక, అక్కడ ఇల్లులేక ఆ యిళ్ల బైట గాలికి తిరుగుతున్నట్లు తిరుగుతోంది!

వారం రోజులుగా లక్ష్మీదేవి శశిని పరీక్షిస్తోంది. శశి, లేడీ రామారావుతో కూడా మాట్లాడుట లేదన్నసంగతి పసిగట్టింది. ఇప్పుడు శశికి ఆ వీధిలోని పెద్ద పలుకుబడిగల

ఇద్దరితోనూ, విరోధమని గ్రహింపుకురాగానే ఆమెకు ఎంతో ఆనందమయింది. ఇక ఆ రాత్రి ఆమె నిద్రపోలేకపోయింది. ఏవేవో ఆలోచించింది.

లక్ష్మిదేవి ఒకానొకప్పుడు తిండికి మొగంవాచిన మనిషి. కాని కొద్దికాలంలోనే లక్షాధికారిణి అయింది. కాని ఇటీవల ఆమె అదృష్టం బాగులేదు. లక్ష్మిదేవి ఇంట్లో లక్ష్మి కన బడటంలేదు. ఇప్పుడామె గట్టిగా పేదతనాన్ని అనుభ విస్తోంది. ఆభవనంమీద ఇప్పటికే బోలెడన్ని అప్పులు పెరిగి పోయి ఉన్నాయి. భర్త భూషణం సంపాదన ఎటువంటిదో ఆమెకు పూర్తిగా తెలుసు. అతను ఒకటోరకం జూదగాడు. అతని చక్రం ఇప్పుడాతనికి అనుకూలంగా తిరగడంలేదు. అతని మోసాలిప్పుడు మిత్రుల ఇళ్లవాసాలను లెక్కచూస్తు న్నాయి. ఎవ్వరూ అతన్ని దగ్గరకు చేరనివ్వటంలేదు. అత నంటే ఇప్పుడందరికీ రోత.

మనిషి స్థూలంగా ఉంటాడు. కళ్ళు గుచ్చిగుచ్చి చుట్టూ వున్న వాళ్లంతా తనను చూడాలన్నంత ఆకాంక్షతో తిప్పుతూ వుంటాడు. మాటలమధ్యలో కొందరు మిత్రులు వికారంగా నవ్వేందుకు వీలుగా కసున్న కొడుతూ వుంటాడు. 'అవ్వఁ' అంటూ చేతిని మాటి మాటికీ, మాటలమధ్య నోటికి అడ్డంపెట్టుకొని, ఫకాలున నవ్వుతూ, ఆ నవ్వును మధ్యలో తుంచేస్తూ చేతిని నీరసంగా ఆడిస్తాడు. ఇదీ... అతని వాల

కం. అతన్ని చూస్తేనే చాలు సజ్జనుల హృదయం డోక్కుం టుంది.

ఇప్పుడతను, ఫేలయ్యే విద్యార్థులను పాసుచేయించ డానికి సమంకడుతున్నాడు. తన కెంతో పలుకుబడి ఉందని డబ్బాలా వాగుతున్నాడు. తన సహకారంవల్ల ఎవరూ సాధించలేని రాచకార్యాలు క్షణాలమీద సాధించబడ తాయని, వెయ్యి కంఠాలతో ఎక్కడబడితే అక్కడ చెప్పు కుంటున్నాడు. కాని ఎక్కడా అతని కింత కూడా ఆసరా దొరకడం లేదు. రోజులు గడవడమే కష్టమైపోతూంది.

ఆ రాత్రి లక్ష్మీదేవికి నిద్రపట్టలేదు. ఆమె ఆలోచనలు ఒక దరికి చేరడంలేదు. అవి ఆమె నెక్కడెక్కడికో తీసుకు పోతున్నాయి. ఆలోచిస్తూ, 'అమ్మో...' అనుకొంది ఒక సారి. 'మరేం ఫరవాలేదు. ఇందులో కొంప మునిగిపోయే దేమీలేదు' అనుకొంది. 'అందరినీ ఒకసారి కలుసుకోవాలి. పరిస్థితులెలా ఉన్నాయో పరీక్షించాలి అనుకొంది. "దేవుడు మేలుచేస్తే అంతా సక్రమంగానే జరిగిపోతుంది" అనుకొంది. మెల్లగా నిద్రలోకి కూరుకపోయింది.

అది సరియైన నిద్రకాదు. పూర్తిగా కలత నిద్రాకాదు. కాని బాహ్య ప్రపంచం ఆమెకేమీ తెలియడంలేదు. అప్పుడే...ఎవరిదో పొట్టచీల్చినట్లు... భయంకరమైన ఒకకల కాసి నిద్రలోనే వికారంగా మూల్గింది. ఆ తరువాత ఆమెకు మెలకువ వచ్చినట్లే వచ్చింది. కాని తిరిగినరాలు మత్తుగా

నిద్రను తాగి వంటికి మైకం కలిగించాయి. ఈసారి, ఆమె శశి కళ్లు, తన రెండు చేతులతోనూ పెరికివేస్తూన్నట్లు కల గాసింది. ఆ తరువాత ఆమెకు నిద్రపట్టలేదు. ఓ గ్లాసు మంచినీళ్లు త్రాగి తిరిగి నిద్రపోయింది. ఈ సారి ఆమె ఎవరిదో ఇంటిగోడ, అర్థరాత్రి చిట్టచీకటిలో గునపంతో త్రవ్వి, ఆ కన్నంలోంచి లోపలికి దూరి ఏదో దొంగిలిస్తూన్నట్లు కల గాసింది. లక్ష్మీదేవి మేలుకొని గుండెలమీద చేయి వేసి కొని స్తిమితపడబోయింది. కాని గుండెల దడ హెచ్చింది. అది కాస్త తగ్గిన పిమ్మట విసుగ్గా 'వెధవకలలు' అని తిరిగి నిద్రపోవడానికి ప్రయత్నించింది.

తెల్లవారింది. చీకట్లను చిదగ్గొట్టి సూర్యుడు కొంత పైకి సాగాడు. లేడీ రామారావు కిటికీలోంచి శశి ఉన్న ఇంటి వైపు జాలిగా చూస్తోంది. అప్పుడే లక్ష్మీదేవి, తన చిన్న కొడుకును నడిపించుకుంటూ, శశి ఉన్న ఇంటివైపు వెళ్ళడం చూసింది. ఆమె గుండెలు పీచుపీచు మన్నాయి. 'తప్ప కుండా లక్ష్మీదేవి శశిదగ్గర కూపీ తీస్తుంది. ఆమె అసాధ్యు రాలు. తను శశితో మాట్లాడకపోవడం ఈ పాటికే గ్రహించి ఉంటుంది' అనుకుంది. ఒక నిట్టూర్పు విడిచింది. అలాగే చూస్తూ నిలబడింది. 'శశితో ఇప్పుడెలా మాట్లాడటం... ఇప్పట్లో ఆమెతో మాట్లాడితో... ఆయన తప్పకుండా నిజం గ్రహించవచ్చు. అందులో వట్టి అనుమానం మనిషాయె సావిత్రిని ఆయన నమ్మబట్టి కాని లేకపోతే తను ఈపాటికి

ఏమయ్యేదో... కొంపతీసి సావిత్రి ఈ విషయాల నెక్కడా బయటపెట్టదు కదా!... ఇక ఆమెతో ఎప్పుడూ ఏరూపం లోనూ జగడం పెట్టుకో కూడదు. ఆమెను కొంచెం అంటి పెట్టుకొనే తిరుగుతూ వుండాలి. ఇది సరే కాని, కొంప తీసి శశి... మరచిపోయిగాని, పొరపాటున గాని ఈ లక్ష్మి దేవితో అసలు సంగతి చెప్పెయ్యదుకదా! శశి అలాంటిది కాదు. జాగ్రత్తగానే ఉంటుంది. కాని ఏ ఆదమరుపుగా ఉన్నప్పుడో చెప్పేస్తే... ఇంకేమైనా ఉందా..." అనుకొంది. "సరే...ఎలా జరిగేది అలా జరక్కమానదు. ఏమిచేస్తాను... తప్పుచేసిన తరువాత అనుభవించక తప్పుతుందా ఏమిటి...' అనుకొంది. 'కాని చిత్రం... అంత త్వరగా అనుమానపడి, వెంటనే అన్ని పరీక్షలు చేసేసిన ఈయనగారు సావిత్రి అలా మాట్లాడేప్పటికి, తను నిజంగా ఎంతో పెద్ద పొరపాటు చేసి నట్లే బాధపడిపోయారు. ఇంతలోనే అనుమానం... ఇంత లోనే ఎంతో నమ్మకం...ఏమిటో ఈ మగవాళ్ళ మనసులు! కొంపతీసి తనను శశి నిజంగా ప్రేమిస్తుందేమోనని ఆమెవైపు దృష్టి మరల్చరు గదా... చఛ... ఆయన అలాంటివాడు కాదు. కాని ఏమో... ఇంతకీ ఆయన తనను మనస్ఫూర్తిగా నమ్మినట్లు ఏమిటి దాఖలా...'' అనుకొంది.

అప్పుడే టై కట్టుకొని, నల్ల కోటు నల్ల బూటు సరిచూసు కొని ఏమాత్రం ఫైలులేని ప్లీడరు రామారావుగారు, "ఇలారా..." అంటూ ప్రియభార్యామణి నొక్కసారి డ్రాయింగు రూములోకి పిలిచాడు.

"ఏమండీ..." అంటూ ఆమె అతని దగ్గరగా వెళ్ళింది. వెళ్తూ నవ్వింది. ఆ నవ్వులో ఏదో భయం తొంగిచూసింది. అతను ఆమెను చూసి నవ్వాడు. వెలితిగా ఉన్న బిందెలోని నీళ్లు తబకు తబకున కదిలినట్లు ఆ నవ్వు కదిలింది.

'అక్కడ ఉండిపోయావేం...' అన్నాడు జాలిగా. 'నన్ను నమ్మవూ...' అన్నాడు హృదయంతో. ఆమె ఒక్కసారి విస్తుపోయింది. ఈయన, శశిని ప్రేమిస్తాడేమో అని అనుకున్నందుకు వింతగా నవ్వుతుంది. ఆ నవ్వు ఆమె పెదవులు దాటి అతనికి సుమనోహరంగా కనిపించింది. ఆమె మెల్లగా అతని నుదుటిమీద ముద్దుపెట్టుకొని, 'ఛా... ఏమిటండి... ఆమాటలు... నేనెప్పుడో మరచిపోయాను...' అంది. అతను తృప్తిగా కోర్టుకు వెళ్ళిపోయాడు.

రామానికి తను తనభార్యను శంకిస్తూన్నట్లు చెప్పినందుకు తనలో తను ఎంతో బాధపడిపోతూ కోర్టుకు హాజరయ్యాడు. "రామం మంచివాడు. కాని... నేను తొందరపడ్డాను. నేను నిజంగా పిరికివాణ్ణి... మనిషికింత పిరికితనం పనికిరాదు. ఇక ఎప్పుడూ, ఆమెనిలా అనుమానించరాదు. మంచివాళ్ళ ననుమానించడం దుర్జనుల లక్షణం. అసలు నేను శశిని ప్రేమిస్తున్నానని ఎలా అనుకుందో... అదే విచిత్రం... ఆడవాళ్లు మగవాళ్లు ఒక్కలాగే ఆలోచిస్తారు. ఆమె నన్నూ, నేను ఆమెనూ అనుమానిస్తూ ఒకరికొకరు దూరమైపోతున్నామన్న మాట! బలేగా ఉంది. మొత్తానికి ఇద్దరమూ మంచివాళ్లమే!

కొంపతీసి, రామం నేనిలా అనుమానించినట్లు ఎక్కడైనా
బయటపెట్టడుగదా... అతను అనకపోయినా ఆ శశి...మం
చిది కాదట కూడాను... బయటపెడుతుందేమో... ఏముంది
మంచివాళ్లుగా బ్రతకలేనివాళ్ళు... ఇతరుల్లో ఇంత తప్పు
కనిపిస్తే దాన్ని అంతచేసి ఏదో సుఖం బాముకున్నట్లు సంతో
షిస్తారు. కాని రామం మంచివాడు. అతనితో ఈ విషయం
చెప్పాలి. వాళ్ళ శశి, కొంచెం ఈ ప్రస్తావన ఎవ్వరిదగ్గరా
తేకుండా ఉండేట్లు చూడమని చెప్పాలి.'' అనుకున్నాడు.
పనిలోకి మునిగిపోయేముందు తిరిగి "రామంతోకూడ ఇక
నేను రహస్యంగానే మాట్లాడాలి. కొంపతీసి నేనతనితో
మాట్లాడుతున్నానని ఇంట్లో తెలిసిందంటే శశితో పరిచయం
సంపాదించడానికిది మార్గమనుకొని, అసలుకు మోసం
రావొచ్చు. ఔను. కొంచెం ఇలాంటి విషయాల్లో జాగ్ర
త్తగా ఉండటం ఎంతైనా అవసరం. అయినాగాని, అంత
త్వరగా తను ఆమెను అనుమానించడం, పెద్ద పరీక్షాధికారిలా
ఊరంతా గాలించెయ్యడం, రామం ముందు అలా గోలెత్త
డం, తలచుకుంటే ఇప్పుడు అసహ్యం వేస్తోంది. ఛీ... ఎంత
తప్పుపని చేశాను. తనను చూసి, రామం ఎంత నవ్వుకుంటు
న్నాడో...ఆ శశి కూడా అంతేకదూ...పాపం రామం ఆ శశి
ఎంతో మంచి పెళ్ళామని కులుకుతున్నాడు. ఈ విషయం
తెలిస్తే అందులో సావిత్రిగారు చెప్పింది, ఎప్పుడూ అబద్ధ
మయి ఉండదు. దెబ్బని గుండెపగిలి చచ్చిపోడూ... ఇంతకీ

నేనసలు మంచివాణ్ణి కాను... నా సంగతెక్కడైనా ఎత్తా డంటే చూడు... ఏమి చేస్తానో వాడిపని' అని తృప్తిగా ఆలోచించుకొని, పూర్తిగా పనిలో మునిగిపోయాడు.

చిన్న కొడుకును చక్కగా నడిపిస్తూ లక్ష్మీదేవి ఇంటికి రావడంతో శశి, మనసులో విసుక్కుంది. అసలే సావిత్రి వేసిన అపనిందతో ఆమె కృశించిపోతోంది. ఆమె వీధి మొగం చూడలేకపోతోంది. వీధిలో ఎవ్వరిని చూసినా అసహ్యించుకుంటోంది. 'ఒక్కరిలోనూ మంచితనం లేదు. అంతా దుర్మార్గులు...' అనుకుంది. 'సావిత్రి ఎంతమాట అంది... కాకుల్ని కొట్టి గద్దలకువేసేరకం... ఆమె మనసింత నీచమైనదని, తను ఎప్పుడూ అనుకోలేదు, తను మంచికిపోతే చెడు ఎదురైంది. ఇదే లోకం తీరు కాబోలు' అనుకుంది. వచ్చిన లక్ష్మీదేవితో 'కూర్చోండి అక్కయ్యగారూ...' అంది.

లక్ష్మీదేవి కూర్చోకుండానే, 'మరేం లేదమ్మాయ్... ఈ వెధవున్నాడు చూడు. పిన్నిగారింటికి వెళ్దామే... పిన్ని గారింటికి వెళ్దామే అని తెగ పీకేస్తున్నాడు. పొద్దుట సుంద రమ్మ కొడుక్కి నువ్వు మిఠాయుండ ఇచ్చావటగా... దాన్ని వాడు, వీడికి చూపించి, ఊరించాడు కాబోలు... అప్పటి నుంచీ వీడు ఒకటే గోల. పోయి శశి పిన్నిని అడగరాదటరా ఇస్తుంది అన్నాను. కాని అక్కడనుంచి రాయిలా కదిల్తేనా? నువ్వూరా...నువ్వూరా అని ఒకటేగోల. బాబ్బాబు నీకు

పుణ్యముంటుంది; వీణ్ణి నువ్వు పెంచుకుందూ. మాకు సగం గోలైనా తగ్గుతుంది. మాయదారి పిల్లలు... ఛస్తున్నాను వీళ్ళను పెంచలేక!" అని, "ఏరాం... పిన్ని దగ్గర ఉండి పోతావా... మిఠాయిలు, సున్నుండలు, కజ్జికాయలు అన్నీ పెడుతుంది" అంది.

శశి ఒక నవ్వు నవ్వుకొని వాడికి మిఠాయుండ ఇచ్చి, 'కూర్చున్నారు కాదు' అంది.

లక్ష్మిదేవి, "వస్తానమ్మా... బోలెడంత పని... ఒకరా ఇద్దరా... ఈ మందకు చేసేప్పటికి నాపనైపోతోంది. అవును గాని శశీ... నీ చంద్రహారం ఎన్నికాసుల్దీ అన్నావ్... ఒకసారి మా అక్కయ్యగారి కూతురికిక్కడకు వచ్చింది గుర్తుందా! అది ఇలాంటిదే నువ్వు పెట్టుకున్నలాంటిదే... చేయించమని తెగ చంపేస్తోంది. ఏదీ ఒకసారి ఇలా ఇయ్యి చూసిస్తాను..." అంది.

శశి, అది ఎన్నికాసులఎత్తో దానికెంత డబ్బు ఖర్చయిందో చెప్పి లక్ష్మిదేవి చేతిలో ఆ వస్తువును ఉంచింది.

లక్ష్మిదేవి కళ్ళు ఒక్కసారి జిగేల్ మన్నాయి. ఆమిాదట దాన్ని ఆమె అటూయిటూ పరిశీలించి, 'అయ్యో... పిచ్చి శశీ... దీనిమిాద పేరు వేయించుకోలేదేం... ఇంతింత ఖరీదువి మెడలో ఉంచుకుని పేరు వేయించుకోరూ... ఎవరి పేరు వేయించుకోవాలో కొంపతీసి మిా ఇద్దరిమధ్యా గొడవొచ్చిందేమిటి...' అని నవ్వి, కాస్త మెల్లిగా, 'ఈ మధ్య

మన కాలనీలో దొంగలు తెగపడుతున్నారు... ఎందుకైనా మంచిది... పెట్టెలో మాత్రం దాచకు. ఎప్పుడూ మెడలోనే ఉంచుకో... కొంచెం జాగ్రత్త' అని, ఆ వస్తువును తిరిగి శశి కిచ్చేసి, 'శశీ, మీ బావగారికి రావలసిన డబ్బు అందలేదు. ఓ అయిదు రూపాయిలుంటే సర్దుబాటు చేద్దూ... ఎల్లుండి ఇచ్చేస్తాను' అంది. అలా అని, 'ఔనుగాని శశీ... మీ ఎదురింటావిడ ఆ లేడీరామారావు... ఆ పేరుతో పిలవడ మంటే నాకు చెడ్డ అసహ్యం. పేరు సత్యవతి అయితే మొగుడి పేరుతో పిలిపించుకోవడమేమిటీ... మొగమ్మాయిలా... ఇంతకీ ఆమెగారు నీతో మాట్లాడుతున్నట్లు లేదేమిటి? నిన్నేమైనా అందా?... అనేరకం కూడాను. సావిత్రి కెంత పొగరో... ఈవిడగారి కంతకు రెట్టింపుంది' అని ఆగింది.

శశి ఏమీ మాట్లాడకుండా ఎంత త్వరగా ఈ ఇల్లాలు ఇక్కడనుంచి తరలిపోతే అంత మంచిదనుకుంటూ, ఆమె అడిగిన అయిదు రూపాయిలూ ఆమె చేతిలో పెట్టి, 'ఆవిడ మంచివారండి... మేం మాట్లాడుకోకపోవడమేమిటి... ఎవ రన్నారు'... అంది. వెంటనే లక్ష్మీదేవి, ఆఁ... అలాగా... ఆ కళ్ళజోడు పంతులమ్మ, ఆ సిల్కు-శరీరం తాయారు, ఎంత జిత్తులమారి నక్కలనుకున్నావ్... వాళ్ళకూ వీళ్ళకూ ముడి పెట్టడమే వీళ్ళపని... చిట్టిపసంతం కొంత నయం. ఆ పిల్ల చక్కగా పాటలు నేర్చుకోక వీళ్ళతో తిరిగి ఎందుకూ పనికి

రాకుండా పాడైపోతూంది. ఇంతకీ అలా ఎందుకన్నారో... నీకూ లేడీ రామారావుకూ అసలుపడటమే లేదన్నారు. అయితే తెలియకడుగుతాను సావిత్రికి, ఈవిడగారికి ఈమధ్య కలిసినట్లుందే... ఏమిటీ కథ...' అంది.

వెంటనే శశి చక్కగా నవ్వి, 'కలవడం మంచిదే కదాండి... అదేగా మనం కోరవలసింది' అంది.

వెంటనే లక్ష్మీదేవి తబ్బిబ్బైపోయి, రాని నవ్వును మొగంమీదికి పిండుకొని, 'బాగా చెప్పావమ్మాయ్... వస్తాను మరి...' అంటూ అక్కడ నుంచి చల్లగా జారుకుంది.

వెళుతూ వెళుతూ తిన్నగా ఇంటికి వెళ్ళిపోకుండా లేడీ రామారావుంటూన్న ఇంటివైపు ప్రయాణించింది. లక్ష్మీదేవి ఆ వైపు బయలుదేరడం చూడగానే శశి, హడలిపోయింది. అక్కడకుపోయి ఏంచెప్తుందో అని భయపడిపోయింది. 'ఈ నిందలుచాలు భగవంతుడా... నన్నీ చీకటి లోంచి త్వరగా బయటపడవేయి స్వామీ' అనుకుంది.

ఎప్పుడైతే శశి దగ్గరనుంచి లక్ష్మీదేవి తనవైపు రావడం చూసిందో, లేడీ రామారావు ఇక జాగ్రత్తగా ఉండాలి అనుకుంది. లక్ష్మీదేవి అక్కడ నుంచి బయలుదేరడం గమనించనట్లు అటు తిరిగి కూర్చుంది.

లక్ష్మీదేవి వస్తూనే, 'శశి ఏమందో తెలుసా...' అంది. లేడీ రామారావు గుండెలు గుభేలుమన్నాయి.

'ఏమమ్మా... లేడీ రామారావుతో మాట్లాడటం మానేశావు అన్నాను. వెంటనే... ఏం... లేడీ రామారావుతో మాట్లాడాలని ఎక్కడేనా రాసిఉందా... అంది. నే నాశ్చర్యపోయాననుకో... నా నోటివెంట మాట పెగిలి రాలేదు' అని కాస్త ఆగింది.

లేడీ రామారావు, శశికి తన మనసులో అనేక నమస్కారాలర్పించింది. శశి ఎంత మంచిది... ఈ రాక్షసి కామె ఏమీ చెప్పలేదు. చెప్తే ఈవిడగారు వచ్చే తీరే మరొక రకంగా ఉండును.' అనుకుంది. వెంటనే కోపాన్ని నటిస్తూ, 'అయితే ఇంకా ఏమంది... శశి కెలాగైనా ఈమధ్య తలతిరుగుడుగా ఉంది లెండి...' అంది.

లక్ష్మీదేవి, 'శశి ఎంత దొంగ...' అని తనలో అనుకొని, 'అయినా మనదగ్గరా' అని గర్వపడిపోయి, 'తలతిరుగుడే కాదు... పెద్దా చిన్నా లేకుండా ఎలా బడితే అలాగే మాట్లాడేస్తూంది.' అని, 'ఓ రెండు రూపాయిలుంటే సర్దుబాటు చేద్దూ... వెనకటివీ... ఇవీ... ఎల్లుండి ఇచ్చేస్తాను' అంది.

లేడీ రామారావు కసలు లక్ష్మిదేవికి డబ్బుయిచ్చే ఉద్దేశమే లేదు. కాని ఈవిడను కొన్నాళ్లు తనచుట్టూ తిప్పుకోవాలనుకుని, "ఆఁ... దానికేముందండి ... తీసికెళ్ళండి... ఎల్లుండికి కాకపోతే ఇంకో ఏడు నెలల కివ్వండి" అని ఓ రెండు రూపాయలనోటు ఆమె చేతిలో పెట్టింది.

లక్ష్మీదేవి ఇక బతకొచ్చు అనుకుంది. ఆ డబ్బు తీసికొని తిన్నగా ఇంటికి దారితీసింది.

రామం కాలేజీకి వెళ్ళిపోగానే శశి పుస్తకంతీసి చదువబోయింది. కాని తలనొప్పి ఎక్కువైపోవడంతో పుస్తకాన్ని మూసేసి, "ఈ లక్ష్మీదేవి దగ్గర జాగ్రత్తగా ఉండాలి" అనుకుంది. ఏమైనా ఈ వీధిలోంచి ఎంత త్వరగా వెళ్ళిపోతే అంత మంచిది అనుకుంది. అప్పుడే ఆమె మనసు, "ఏవీధిలోనైనా ఇలాంటివాళ్లుండొచ్చు శశీ... ఏమిటో నీ పిచ్చిగాని, మనుషులెక్కడా ఒక్కలాగే ఉంటారు. వాళ్ళతో నువ్వు మసలడంలోనే ఉంటుంది కీలకమంతాను. వాళ్లు నువ్వనుకొన్నంత అపాయకరమైనవాళ్లు మాత్రం కాదు" అంటూ ఇంకా ఏమేమిటో ఆమెకు చెప్పబోయింది.

కాని శశి వాటిని వినకుండా మరేమిటో ఆలోచించింది. "అదే చిత్రం... ఈ మనుషులంతా ఎంతో నీటుగా అందంగా కనిపిస్తారు. వేషం పరిశుభ్రంగా ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది. వీళ్ళనడకలో వీళ్లు పెంచుతూన్న మొక్కల్లో, వీళ్లుంటూన్న ఇళ్ళల్లోని సామానుల్లో ఎంతో సౌందర్యం ఉట్టిపడుతూవుంటుంది. కాని... కాని... వీళ్ళ మనసుల్లో మాత్రం ఇంతింత మలినం ఎట్లా దాగి ఉంటూందో... ఈ సౌందర్య పిపాస మనసు వరకూ ఎందుకు పోవడంలేదో... మనసులు కూడా అంత స్వచ్ఛంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉంటే బాహ్యస్వరూపంలోనూ అంతరంగంలోనూ ఒక్కలాగే కనిపిస్తే

అందరూ ఎంతసుఖంగా బతకొచ్చు" అనుకుంది. "కాని... కాని.... ఇదెలా జరుగుతుంది. వీళ్ళంతా మంచివాళ్లుగా మారడం ఎలా జరుగుతుంది. అనుకుంది. తలగడలో తల దూర్చి ఎంతో దుఃఖించింది.

"ఈ సావిత్రిని నేనెప్పుడూ ఒక్క మాటకూడా అనలేదు. కాని నాసెత్తిని ఎంతటి అపనింద రుద్దింది! ఆమె అనే మాటలు పడి, సహించి నోరు మూసుకొని ఊరుకొంటే మంచిదా... ఇంత అన్యాయం ఎందుకు తలపెట్టింది... లేడీ రామారావును రక్షించడానికి ఆమెకింతకన్నా మార్గమే దొరక లేదా... అందుకు బలిపశువుగా నేనా దొరికాను." పాపం శశి దుఃఖం కట్టలు తెంచుకుంది.

ఆ సాయంకాలం రామం వచ్చేప్పటికి, శశి ఎంతో దిగులుగా, జబ్బుపడిపోయిన దానిలా మంచంమీద పడుకొని ఉంది. అతనికి శశిని ఆ స్థితిలో చూడగానే జాలివేసింది. ఈ దిగులుతో ఆమె ఏమైపోతుందో అన్న భయం వేసింది. బాధతో కృమిలిపోతూన్న ఆమె మనసు అతని ఎదుట ప్రత్యక్షమై "నాకిక సుఖములేదా!..." అన్నట్లు చూసింది.

రామం మెల్లగా, "ఇల్లు ఎక్కడా దొరకలేదు శశీ... ఉన్నవి అంత మంచి ప్రదేశాల్లో లేవు... రేపు మళ్ళీ చూస్తాను" అన్నాడు.

శశికి బావురుమని ఏడ్వాలనిపించింది. ఆమె కళ్ళవెంట వెచ్చని కన్నీళ్ళు రాలాయి.

రామం, "లే శశీ... ఛీ... ఆ సావిత్రి ఏమిటో ఎవరినో రక్షించడానికి నోటికొచ్చినట్లు వాగితే, ఇలా ఇంత బాధ పడటమేమిటి... ఇదేమీ బాగులేదు." అని మెల్లగా ఆమె కన్నీళ్ళను తుడిచాడు. "లేడీ రామారావు రక్షింపబడటం నీకిష్టమేగా... ఒకమనిషి నిండుప్రాణాన్ని కాపాడిన కీర్తి నీకు తప్ప మరింకెవ్వరికీ రాదు శశీ...ఇది సావిత్రి ప్రతిభ అను కొంటున్నావేమో... ఆ సమయంలో కిక్కురుమనకుండా ఇంటికి వచ్చేసిన నీ సహనభావానిది శశీ ఆ ప్రతిభ... కాని ఈ సంగతి ఎవ్వరికీ తెలియకపోవొచ్చు. కాని, నేను గుర్తిం చాను. అది నీకు చాలదూ... శశీ... సావిత్రి ఏదో కూస్తే అయిపోయిందా...నిన్ను నేనెరుగనూ..." అన్నాడు.

శశి, రామం కళ్ళల్లోకి అలాగే చూస్తూ "మీరు నా ప్రాణం... నా ప్రాణం..." అనుకొంది. అతని చేతిని తన చేతుల్లోనికి తీసికొని చెంపలకు నిమురుకుంది.

4

లక్ష్మీదేవి మరునాడు ప్రొద్దున్నే శశి దగ్గరకొచ్చి, "అవసరానికి ఎంతో ఆదుకున్నావమ్మా...నీ సహాయం మరచి పోను..." అంటూ శశి ఇచ్చిన అయిదురూపాయిలూ తిరిగి ఇచ్చేసింది.

లక్ష్మీదేవి ఇంత త్వరలో బాకీ తీర్చేస్తుందని శశి ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. ఆమె ఎంతో ఆశ్చర్యపోయింది లక్ష్మీదేవి కొంచెం మారింది అనుకొంది.

కాని అప్పుడే లక్ష్మీదేవి, "ఆ లేడీ రామారావుకు నీకున్న పాటిబుద్ధేనా లేదు శశీ... నిన్ను ఏమందో తెలుసా... ఆవిడితో నీకు విరోధమే లేదని నువ్వన్నావు... కాని ఆ మనిషి నీ అంత పొగరుబోతుదాన్ని ఎక్కడా చూడలేదని అంది. చూశావా.. ఎలాగున్నాయో రోజులు. వస్తాను. అయిదురూపాయిల నోటు జాగ్రత్తచేశావు కదూ... సమయానికి సర్దుబాటు చేశావు..." అంటూ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయింది.

ఆ వెళ్ళడం వెళ్ళడం తిన్నగా సావిత్రి ఇంటికి వెళ్ళింది. సావిత్రి సోఫామీద కూర్చొని పనివాళ్ళకు పనులు పురమాయిస్తోంది. ఆవిడ భర్త మాధవరావు ఇంటి వ్యవహారాలేమీ పట్టించుకోడు. అన్నీ సావిత్రే చూసుకుంటుంది. అతను ఎప్పుడూ ఏదో ఒకటి చదువుకుంటూ కూర్చుంటాడు. భగవద్గీతో, భారతమో వల్లిస్తూ నిద్రపోతాడు, లేకపోతే ఉన్న ఒకేఒక్క మిత్రుడి ఇంటికిపోయి రమణమహర్షి జీవితంగురించి, అరవిందుని ప్రతిభా విశేషాల గురించి తర్క వితర్కాలు జరిపి, ఇంటికి ఇన్ని పుస్తకాలతో తిరిగివస్తాడు. భోజనం చేసి మళ్ళీ ఆ పుస్తకాలలో మనసును ప్రవేశపెట్టి, తనూ ఓ పుస్తకమైపోతాడు!

అతడు జ్ఞాని. అతని కేపీపట్టవు. అతని మనసు బాహ్య ప్రపంచంలో జరిగే ఏ విషయంలోనూ ఎప్పుడూ ప్రవేశించదు. ఉన్న ఒక్క కూతురుకూ పెళ్ళి అయిపోయింది. ఆమె సుఖంగా సబ్ కలెక్టరయిన భర్తతో విజయనగరంలో కాపురం చేస్తోంది. పల్లెటూళ్ళోఉన్న అన్నగారు, ఆ యింటికి కావలసిన సమస్తాన్నీ నెలనెలా పంపి ఏ లోటూ లేకుండా చూస్తూ ఉంటాడు. అప్పుడప్పుడు వచ్చి క్షేమసమాచారాలు కనుక్కొని వెళ్తూవుంటాడు. ఇక ఇంటిదగ్గర తెలివైన సావిత్రి ఉండనే ఉంది. అతని జీవితం నిశ్చింతగా వెళ్ళిపోతోంది.

ఆ సంఘటన జరిగినప్పటినుంచీ పాపం సావిత్రి ఎంతో బాధ పడుతూనే ఉంది. పతనమైన ఓ స్త్రీని రక్షించడానికి ఒక ఉత్తమురాలిని బలివేయడం ఆమెకు చాల వ్యథ కలిగించింది. "ఏమిటో... ఆవేళ అంతకన్నా ఏమీ తోచలేదు" అనుకొంది. 'అయినా ఈ విషయం శశికి తెలియదనుకో... కాని లేడీ రామారావు భర్త, శశిని మరి ఏమని ఊహించుకుంటాడు? ఆ తెలివి తక్కువ పెద్దమనిషి, ఎవరి ముందైనా ఈ విషయాన్ని వాగి శశి మంచిది కాదని ప్రచారం చేస్తే... పాపం శశి జీవితం ఏంగాను? ఈ విషయం శశికిగాని రామానికి గాని తెలిస్తే అప్పుడేమౌతుంది... ఛీ... తను మంచిపని చేయలేదు. నిజానికి తనకు శశి నచ్చినట్లు ఈ వీధిలో ఎవ్వరూ నచ్చలేదు. కాని తను ఆ శశికే అపకారం చేసింది. మంచి చేయబోయి చెడ్డచేయడమంటే ఇదేకాబోలు...అనుకొంటూ అప్పుడే వచ్చిన నౌకరుకు ఏదో పనిచెప్పి అతన్ని పంపించింది.

ఆ సమయంలో లక్ష్మీదేవి, ఆ గదిలో ప్రవేశిస్తూనే, 'శశి చూశారూ...ఎటువంటి మాటందో' అంది.

సావిత్రి వినడానికి వీలుగా కూర్చుంది. లక్ష్మీదేవితో, 'అలా కూర్చో' అంది. లక్ష్మీదేవి కూర్చోకుండానే, 'లేడీ రామారావుకు, శశికి మీరు విరోధం పెట్టారటగా...'అంది.

సావిత్రి తాపీగా; 'ఎవరన్నారు?' అంది.

"ఇంకెవరంటారండి...ఆతలబిరుసు శశే..."అంది లక్ష్మీదేవి.

ఈ మాటలకు సావిత్రి నవ్వింది.

సావిత్రి, విరోధులమాట విన్నప్పుడు నవ్వడమంటే పగ బట్టడమన్నమాట. ఈ అర్థం లక్ష్మీదేవికి బాగా తెలుసు.

సావిత్రి మెల్లగా 'ఊఁ...ఇంకా ఏముంది' అంది.

"ఈ వీధిలోంచి మీరు వాళ్లను గెంటెయ్యాలని చూస్తున్నారటగా..."అంది. శశి నోటివెంట ఈ మాటలు విన్నట్లూ, అప్పుడు తనెంతో బాధపడిపోయినట్లూ చెప్పింది.

సావిత్రి తాపీగా, 'చాలదూరం వచ్చాయన్నమాట... మాటలు...' అంది.

లక్ష్మీదేవి సంతోషించింది. వెంటనే 'ఛీ...ఇలాంటి దుష్టులుండేచోట ఉండగూడదు. అందండీ... ఎంతపొగరు!" లక్ష్మీదేవి మొగం కోపంతో ముడుచుకుంది.

తాపీగా సావిత్రి, "పోనీ లక్ష్మీ... శశి చిన్నది. మా అమ్మాయి ఎంతో ఆపిల్ల అంత. అలా ఆమె అనుకున్నంతల్లో నాకు పోయేదేముంది..." అంది.

లక్ష్మీదేవి తన గుండెల్లో అమితోత్సాహ పడిపోయింది. సావిత్రి ఎంత తియ్యగా మాట్లాడితే అంతపెద్ద గొయ్యి తవ్వ దానికి మార్గాలాలోచిస్తుందని ఆమెకు తెలుసు.

"వస్తానండీ... ఊరికే ఒకసారి చూసిపోదామని వచ్చాను. అమ్మాయి బాగుందాండి... ఈ మధ్య రావడం మానేసింది. పోన్లెండి... కలక్టరుగారి భార్యకు తీరికెక్కడుంటుంది.'' అని తనేదో నవ్వుకోడానికి వీలైనమాట అన్నట్లు నవ్వి, "వస్తానండి...'' అంటూ ఇంటికి కదలిపోయింది. శశి అంటే సావిత్రికి పూర్తి విరోధ ముందని ఎంతో సంతృప్తి పడింది.

ఆవేళ సోమవారం. రామం కాలేజీకి అప్పుడే వెళ్ళిపోయాడు. శశి చాకలి తెచ్చిన బట్టల్ని పెట్టెలో సర్దుకుంటోంది. అప్పుడే లక్ష్మీదేవి ఆ గదిలోకొచ్చి, 'బట్టలు సర్దుతున్నావు... ఎక్కడికేనా ప్రయాణమేమిటి శశీ... అంది.

'శశి, 'అబ్బే... చాకలి బట్టలు తెచ్చాడు. పెట్టెలో సర్దుతున్నాను' అంది.

అప్పుడు లక్ష్మీదేవి అక్కడ అద్దం ఉంటే ఒకసారి తన మొగాన్ని అందులో చూసుకొని, ఊడిపోయి రోజురోజుకూ పల్చబడి పోతూన్న తన తల గురించి ఎంతో బెంగపడిపోయి, 'ఈ మధ్య జబ్బుపడిన తరువాత, తల పూర్తిగా ఊడిపోతోంది' అంది. ఇదేవిషయం మీద ఓరోజున సిల్కుశరీరం తాయారు, 'వదినగారూ... మీకు చక్కని విగ్గు అవసరమండీ...' అందట. ఆ రోజున పెద్దగొడవై పోయిందట. ఈ

విషయం ఆ వాడ వాడంతా పాక్కిపోయింది. ఈ సంగతి శశికికూడా తెలుసు. అందుకనే పాపం ఆమె ఈమాట వినగానే ఆమె పెదవుల మీదికి నవ్వు ఉషారుగా పొంగుకొచ్చింది ఆ నవ్వుచూసి, లక్ష్మీదేవి లోలోన 'విన్నాం చేస్తానో చూడు' అనుకుంది. మెల్లిగా తను వచ్చిన పని చెప్పుక పోసాగింది.

'ఎందరిని అడిగాననుకున్నావ్ శశీ...' అని ఆమె కళ్ళల్లోకి చూసింది. శశి నవ్వు హరించి పోయింది.

'ఒక్కరూ ఇచ్చారు కారు. అవసరా లనేవి ఇక వాళ్ళకు రానేరావో ఏమిటో...' అని ఆగింది.

శశి, మళ్ళీ ఈవిడగారికి అప్పుకావలసివచ్చింది కాబోలు అనుకుంది. మెల్లిగా, 'ఏమిటండీ' అంది.

లక్ష్మీదేవి ఆరంభించింది.

'అది కాదు శశీ... రేపు కాకినాడలో మా బావగారి కొడుకు పెళ్ళి. మేం వెళ్ళక తప్పదు కదా... నేను వెళ్ళడం లేదనుకో... మా పార్వతీ ఆయనగారూ బయలుదేరుతున్నారు. అది ఎలాగే ఈ బోసిమెడతో వెళ్ళడం అంటూ ఏడుస్తూ, కూర్చుంది... నా దగ్గర ఉన్నప్పుడు ఎంతమందికిచ్చేదాన్ని. అడగనివాళ్ళదే పాపం. ఒకసారి ఏమయిందనుకున్నావ్... మా దాసీది... మా మేనత్తకొడుకు పెళ్ళి కెళతానండీ, మూడు రోజులు పనిలోకి రానండీ... అంది.

అలాగే వెళ్ళవే అన్నాను. అప్పుడు నా దృష్టి దాని మెడ మీద పడింది. అది బోసిగా చిన్నబోయి ఉంది. నాకు అదోలా అనిపించింది. వెంటనే అదేమిటే... అలా బోసి మెడతో ఎలావెళ్తావే ఈ గొలుసు తీసికెళ్ళు అన్నాను. అది ఎంత ఉబ్బితబ్బిబ్బైపోయిందనుకున్నావ్... కాని రోజులన్నీ మనవికావుగా ఇప్పుడు మా రోజులు బాగులేవని, వీళ్ళంతా నన్నిలా అవమానపరచడం ఏంబాగుంది చెప్పు శశీ...'' అంది.

శశి మెదడులో భయం, "జాగ్రత్త... జాగ్రత్త" అంది. కాని శశి ఏమీమాట్లాడలేక పోయింది.

"ఈ చిన్న ఉపకారమూ చేసిపెట్టు శశీ... ఎల్లుండి నీ వస్తువు ఎలాఇచ్చావో అలా పువ్వుల్లోపెట్టి ఇచ్చేస్తాను" అని శశి కళ్ళల్లోకి దీర్ఘంగా చూసింది.

శశి ఏమిటో చెప్పాలనుకుంది. కాని, మూడోనాడు తెచ్చిఇచ్చేస్తుందికదా అనుకొని "అలాగే పట్టికెళ్ళండి..." అని ఆ వస్తువుతీసి ఆమె చేతికిచ్చేసరికి లక్ష్మీదేవి హమ్మయ్య అనుకుంది. సాధించాను అనుకుంది. ఎంతో సంతోషాన్ని ప్రకటించింది. శశిని ఎంతో పొగిడింది. ఇంటికి ఆ చంద్ర హారంతో దారితీసింది.

శశికి ఆ రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. ఈ విషయం రామానికామె చెప్పలేకపోయింది. కాని మూడో రోజున లక్ష్మీదేవి ఆ

వస్తువును తెచ్చి ఇవ్వకపోవడంతో ఆమె మనసులో వణికింది. లక్ష్మీదేవిని, ఆమె భర్త భూషణాన్ని ఒకసారి తలచుకుంది. ఎంతో భయపడింది. రామం చెవిని ఈ విషయం వేసింది.

రామం, "ఇస్తుందిలే... ఎక్కడికి పోతుంది. అంత దగ్గర బంధువుల ఇంటికి వెళ్ళినప్పుడు వెంటనే ఎలా తిరిగివస్తారు..." అన్నాడు.

శశి, "అదికాదండి... మరి వాళ్లాయన వచ్చేశాడుగా... కనీసం వాళ్ళమ్మాయి ఇక్కడికెప్పుడు వచ్చేది మర్యాదకైనా చెప్పాలా..." అంది.

రామం, "అప్పుననుకో... కాని అలా చెప్పాలని అందరికీ తోచొద్దూ... ఇస్తుందిలే..."అని బయటకు వెళ్ళిపోయాడు.

శశి మరునాడు చూసింది. కాని లక్ష్మీదేవి అటు తొంగి చూడలేదు. "ఏమిటిలా చేస్తోంది" అనుకుంది. ఒకసారి ఆమెదగ్గరకు వెళ్లిరావాలనుకొంది. కాని అలా చేయలేకపోయింది. కొంపతీసి లక్ష్మీదేవి మోసంచేయదుకదా అనుకొంది. ఈ ఒక్కరోజుకూ ఓపికపట్టి, రేపు వాళ్ళింటికి వెళ్లి ఏ సంగతీ తేల్చుకుంటాను" అని నిర్ణయించుకుంది.

మరునాడు పొద్దున్నే శశి మనసులోని భయాలనన్నిటినీ తొలగించడానికా అన్నట్లు లక్ష్మీదేవి శశిదగ్గర కొచ్చింది. శశి, "ఛీ... ఎంత అనుమానించాను... డబ్బు ఎంతపని చేస్తుంది..." అనుకొంది.

లక్ష్మీదేవి సన్నగా నవ్వుతూ, "ఒక్క నాలుగు రోజులు ఓపికపట్టు శశీ... అమ్మాయి అలా వాళ్ల తాతగారింటికి కెళ్లింది. ఒకటి రెండు రోజులలో ఇటే వచ్చేస్తుంది. ఈ సంగతి నిన్ననే చెప్పాలనుకున్నాను. వీలయిందికాదు. ఏమీ అనుకోకూ!" అంటూ అక్కడినుంచి వెళ్లిపోయింది. శశి మంచంమీద అలాగే కూలబడిపోయింది. చేతులారా తను కష్టాలను తెచ్చిపెట్టుకుంటూన్నట్లు దుఃఖించింది.

రామం ఎంతో మంచివాడు. ఆమెకూ అతనికి అసలు గొడవలే లేవు. వాళ్లది ఎంతో చక్కని దాంపత్యం. కాని పాపం వాళ్లకు సుఖంలేకుండా పోతోంది.

ఒక వారం గడిచింది. రెండువారాలు గడిచాయి. లక్ష్మీదేవి ఇక ఇటురావలసిన అవసరం లేనట్లు, ఊరు కుంది. ఒకసారి తాయారు కనిపిస్తే శశి, ఆమెకే విషయమంతా చెప్పింది. తాయారు, లేడీ రామారావుకుకాని, సావిత్రికికాని చెప్పి చూడమంది. ఈ మాట వినగానే శశి మొగం వివర్ణమైపోయింది. ఆ తరువాత శశి, లక్ష్మీదేవి ఇంటిచుట్టూ రెండు మూడు సార్లు తిరిగింది. సాకులు చెప్పాలనుకోవాలేగాని లక్ష్మీదేవిలాంటి వారికి కొదవ ఏముంటుంది. ఆమె తియ్యగా ఏవేవో కల్లబొల్లిమాటలు చెప్పి శశిని ఇంటికి పంపేస్తూ ఉంది. శశి రోజూ వాళ్లింటికి ఎక్కడ తిరగ్గలదు? అందులో ఇలా తిరగడానికి ఆమె హృదయం ఎంతో అసహ్యించుకుంటోంది.

అలా అలా ఓ నెలరోజులు గడచిపోయాయి. రోజులు గడచేకొద్దీ విషయం గడ్డు సమస్యగా తయారౌతోంది. రామానికి ఏంచెయ్యడానికీ తోచలేదు. ఈ వ్యవహారం పోలీసుల చేతిలో పెడితే పరిస్థితులు చాల విషమిస్తాయి. అందులో అతనికి పోలీసులతో వ్యవహారమంటే అసలు నచ్చనే నచ్చదు. అయినా వాళ్లతో చెప్పుదామనుకున్నా ఆ నగమీద పేరు లేదు. అది ఇస్తూండగా చూసినవాళ్ల సాక్ష్యం లేదు. ఇక సావిత్రి, లేడీ రామారావులు ఆ లక్ష్మీదేవి తరఫునే సాక్ష్యం చెప్తే అసలుకే మోసం వస్తుంది. ఇంతకీ వాళ్లానగను తాకట్టు పెట్టారో, దాని రూపమే మార్చేశారో తెలియదు. ఇవన్నీ ఆలోచిస్తూ వుంటే పాపం రామానికి తల తిరిగింది. ఈ విషయాలన్నీ శశికి చెప్పేప్పటికి శశి మొగం పాలిపోయింది. 'సుమారు రెండువేల రూపాయల ఖరీదైన ఆ హారానికి నీళ్ళు వదులుకో వలసిందేనా... ఇక మార్గమే లేదా... ఈ దొంగలకు బుద్ధి చెప్పేవాళ్లెవ్వరూ ఈ వాడలో లేనేలేరా... ఇంతేనా... ఇంతేనా... ఈ అన్యాయాన్ని ఇలా సహించవలసిందేనా...' అని గట్టిగా ఆమెలో ఎవ్వరో అరచారు. అంతే. ఆమె మొగంలోనికి కోపం పాములా ప్రాకింది. ఆమెలోని ప్రత్యణువునా ప్రతీకారేచ్ఛ బుసలు కొట్టింది ఆమె ఆత్మలోని పరమాణువులు విచ్ఛిన్నమైపోతూ ఆమెలో అవమానాన్ని సహించలేని ఆవేశాన్ని సృష్టించాయి. ఆమె ఇక అక్కడ ఒక్క క్షణం నిలువలేకపోయింది. రామం,

'ఆగు శశీ...' అంటూన్నా అది ఆమె వీనులకు సోకనేలేదు. ఆమె అక్కడ కెలా చేరిందో ఆమెకే తెలియదు.

మూసి వున్న తలుపును గబాలున త్రోసింది. ఆ రెక్కలు పక్కనున్న గోడలకు గుద్దుకొని 'దబ్' మని భయంకరంగా ధ్వనించింది. శశి జుట్టు చెదరిపోయింది. ఆమె కనులలో జ్వాలలు రేగుతున్నాయి. ఒక్కసారిగా ఆమె మాట తీక్ష్ణమై కర్కశమై, 'ఇలా ఎన్నాళ్లు తిప్పుతారు' అంది. ఆమె కంఠం లోంచి ఆమె ఆత్మ, స్వచ్ఛమైంది, పరిశుద్ధమైంది- ప్రళయంగా ప్రశ్నించింది.

అప్పటి శశి రూపాన్ని లక్ష్మీదేవి చూడలేక పోయింది. ఇక మామూలుగా మాట్లాడి లాభం లేదనుకుంది. ఆమె తన నిజస్వరూపాన్ని ప్రత్యక్షం చేసింది. 'నిన్నెవ్వరు తిరగమన్నారు శశీ?... వెళ్లి ఇంటిదగ్గర తిన్నగా కూర్చో. అనవసరంగా తిరక్కు. కాళ్లు నొప్పులు పెడతాయి' అంది.

శశి కోపం ఆకసాన్ని చేరింది. "అయితే ఇవ్వరా...." అంది. నిజయితీగల మనిషి, నీతిగల మనిషి ఒక్కటేమాట అంది. కత్తిలా అంది. అది లక్ష్మీదేవి గుండెల్ని గుచ్చుకుంది

లక్ష్మీదేవి విజృంభించింది. సత్యానికి చావు దెబ్బ ఒకే ఒక్క అసత్యం... ధర్మబద్ధమైన ఆత్మ విని సహించలేని అబద్ధం... 'ఏమిటి నీకివ్వాలి... అనవసరంగా వాగకిక్కడ్డ గుమ్మందిగు ముందు,,,' అంది.

శశి ఆత్మలోని ఆత్మ ఆ అన్యాయాన్ని విని కూలిపోయింది. శశి తూలి క్రిందపడిపోయింది.

అప్పుడే ఆ గుమ్మంలో, సావిత్రి లేడీ రామారావులు అడుగుపెట్టారు. లక్ష్మీదేవి కంగారు పడిపోయింది. ఆందోళన పడిపోయింది. 'ఇంకా వెళ్ళవేం శశీ... నీ కొక్కడు చెపు తూంట...' అని శశిని అక్కడనుంచి గబాలున లేవదీసి, 'రండి...' అంటూ ఆ వచ్చినవాళ్ళకు ఆసనాలు చూపింది.

శశి ఒక్కసారి సావిత్రి, లేడీ రామారావుల వైపు చూసింది. మీరు కూడా ఇందులో భాగస్వాములా అన్నట్లు ఆమె చూపులు వారిని కలవరపెట్టాయి. సావిత్రి, శశిని ఒక చేత్తో పట్టుకొని, 'ఏమిటి లక్ష్మీ, శశిని ఏమి చేశావు' అంది.

లక్ష్మీదేవి దీనికి సమాధానం చెప్పలేదు. 'వెళ్ళనివ్వండి శశిని, ఏ మనిషితో ఎలా మాటలాడాలో కూడా తెలియదు' అంది.

సావిత్రి చిరునవ్వు నవ్వుతూ, "అవునవును... నీకు తెలిసి నట్లు అందరికీ ఎలా తెలుస్తుంది? నీకున్న అనుభవంలో శశి కున్న అనుభవం ఎన్నో వొంతు" అంది.

'అబ్బె... అదేమీ లేదండి...' అంటూ లక్ష్మీదేవి, ఏమి టిలా పరిణమిస్తోంది... అని హడలిపోయింది. ఏమి చెప్పాలో తోచక గోడలాంటి అబద్ధాన్ని అంత అర్జంటుగా కట్టెయ్య డానికి ఆమె చిన్నరకం మెదడుకు బలం చాలిందికాదు పాపం!

అప్పుడు సావిత్రి, 'ఏమిటి శశీ...' అంది. శశి ఏమీ మాటాడలేదు. లక్ష్మీదేవివైపు తీక్షణంగా చూసి ఊరు కుంది.

సావిత్రి, 'శశి చిన్నపిల్ల కాబట్టి పెద్దదైన లక్ష్మీదేవి చెప్పడమే మరి న్యాయం... న్యాయానికి కట్టుబడి సంగ తేమిటో చెప్తారా లక్ష్మీదేవిగారూ!...' అంది. సన్నగా నవ్వును గలగల లాడించి, 'మాకు చెప్పకూడని రహస్యం కాబోలు!'' అని ఎత్తి పొడిచింది.

లక్ష్మీదేవి కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. 'అబ్బే ఏముందండీ... ఏమీ లేదు. మీకు చెప్పకూడనిదేమీ లేదు... శశిని పోనివ్వండి. నేను తరువాత మీకు చెప్తాగా!...' అంటూ, 'దాహం ఇమ్మంటారా, ఇలా ఎక్కడినుంచి వస్తున్నారు' అంది.

వెంటనే సావిత్రి, 'ఎక్కడినుంచో రావడమేమిటి... ఇక్కడికి రావాలనే మేం వచ్చాం... నీదగ్గర దాహం తీర్చు కోడానికిరాలేదు. నీ దగ్గరనుంచి మా శశిని క్షేమంగా తీసుకు పోవాలనివచ్చాం' అంది.

లక్ష్మీదేవి గుండెల్లో పూర్తిగా రాయి పడిపోయింది. ఆమె నిర్ఘాంతపోయింది. మెల్లిగా, 'మీ మాటలు నాకర్థం కావడంలేదండీ' అంది.

వెంటనే సావిత్రి, 'అర్థం పోతూంటే... నీ కర్థంకాదులే' అంది.

ఆ మాటలోని అర్ధగాంభీర్యాన్ని అర్ధం చేసికొన్న శశి, ప్రసన్నవదనంతో సావిత్రి కళ్ళల్లోకిచూసి, ఇంతలోనే సిగ్గు తెర కమ్మి తల దించుకుంది.

తిరిగి సావిత్రి హుషారుగా నవ్వుతూ, "నా కంతా తెలుసు లక్ష్మీ... నీ నాటకాలు నాదగ్గర పనిచెయ్యవు" అంది.

లక్ష్మీదేవి విలవిలతన్నుకుంది. 'ఏమిటండీ... మా ఇంటి దగ్గరకొచ్చి నన్నే అంటున్నారు' అంది.

పకపక నవ్వుతూ సావిత్రి, జైలు కటకటాల దగ్గరికేవచ్చి చెపుదాం అనుకున్నాం. కానీ ఎందుకంత శిక్ష అని మీ ఇంటిదగ్గరకే వచ్చాం... నీకిది ఇష్టం లేకపోతే పోనీ అక్కడికే వస్తాం... ఏం... ఏం చెయ్యమంటావ్...' అంది. లక్ష్మీదేవి ప్రాణాన్ని పైకి ఊడలాగుతూ.

పాపం లక్ష్మీదేవి మొగంలో భయం విలవిల తన్నుకుంది. 'ఏమిటండీ...మీరు మాట్లాడేది...' అంది. ఇంకా అదేమిటో తెలియని దానిలా.

సావిత్రి లక్ష్మీదేవి ప్రాణాల్ని గిల్లుతూన్నట్లు నవ్వి, 'పోనీలే... నువ్వు చెప్పొద్దులే... ఏమిటి శశీ... ఎన్నాళ్ళయింది నువ్వొచ్చి' అంది అటు తిరక్కుండానే.

'సుమారు 'రెండు నెలలయిందండీ...' అంది శశి, దేవదూతలా వచ్చిందా ఈ సావిత్రి అనుకుంది.

వెంటనే లక్ష్మీదేవి తేరుకొని, ఇక లాభం లేదనుకొని, 'ఏం ఎక్కడికేనా పారిపోతానా... అమ్మాయి రాగానే ఇచ్చేస్తాను. అది మరి వాళ్ళ తాతగారింటిదగ్గర ఉంది. మరి రావాలా... ఈ మాత్రం దానికి మీరంతా కలసి ఇంత రాద్ధాంతం చేస్తారా...' అంది.

సావిత్రి ముక్కు మీద గుద్దుతూన్నట్లు నవ్వి, 'బలే... బలే... అమ్మాయి తాతగారింటిదగ్గర ఉందికదూ... ఔనౌను... అది నిజం... కాని అమ్మాయి మెడలోని వస్తువు తాకట్టులో ఉంది... మరి ఇదికూడా నిజమేకదూ... మరి ఇది చెప్పరేం లక్ష్మీదేవిగారూ...' అని, మెల్లగా బుజ్జగించి, బెల్లించి అడుగుతూన్నట్లు 'పెరుమాళ్ళు దగ్గర ఎంతకండీ తాకట్టు పెట్టారూ... కొంచెం దయచేసి, సెల విస్తారూ... అయినా ఇక మీరేం చెప్తారులెండి... కాని ఒకటి మాత్రం తెలుసుకోండి.... లక్ష్మీదేవిగారూ... ఈ విషయంలో హేమా హేమీలంతా పనిచేశారన్న సంగతి, లేడీ రామారావుగారి భర్త, ఒక చోరకం డిటెక్టివ్‌లా ఈ విషయంలో పనిచేశారు. బయిట పోలీసులతో తాయారు సిద్ధంగా ఉంది. సాయం కాలంలోగా తమరు శశిమెడలో ఆ వస్తువును వాళ్ళింటికి తీసుకొచ్చి అలంకరించకపోతే రేపు పొద్దుట తమర్ని జైలులో దర్శించుకుంటాం... అంతకన్నా ఏమి చేస్తాం మరి... మరి సెలవా...' అంటూ బయిట కొచ్చేసింది.

శశి, సావిత్రిని ఎట్లా అర్థం చేసుకోవాలో ఊహించలేక పోయింది. 'అబ్బ! ఎంత చక్కగా మాట్లాడుతుంది.' అనుకుంది. 'ఒకసారి మా ఇంటికొచ్చి వెళ్ళిపోండీ...' అని సావిత్రితోనూ, 'మీరు కూడా రండి' అని లేడీ రామారావు, తాయార్లతోనూ అనకుండా ఉండలేకపోయింది.

శశి అలా అనగానే సావిత్రి మొగం బాధతో ముగ్గినట్లు కనిపించింది. మెల్లగా 'నీ ఇంటికి రావడానికి నా కర్హత లేదు శశీ... నేను నా జన్మలో ఎవ్వరికీ చెయ్యని అన్యాయాన్ని నీ కొక్కర్తెకే చేశాను. అందులో ఇంత చక్కని శశికి' అని ఆమె శశి తల నిమిరింది. ఆమె బాధలోని తపన, ఆమె కన్నులలో శశి చూడగలిగింది. శశిలో గూడుకట్టుకొనిఉన్న బాధలన్నీ ఒక్కసారిగా మాయమైపోయాయి. ఆమె తలలోని జీవాణువ్రులు ఆమె ఆత్మలోని ప్రాణవాయువులు చేయీ చేయీ కలిపి నృత్యం చేశాయి. ఆమె ఏమో చెప్పబోయింది. కాని ఏమీ చెప్పలేకపోయింది. ఏమీ చెప్పలేకపోయిందే కాని, ఇంటికి వచ్చేవరకు మాత్రం వాళ్ళను వదిలిందికాదు.

ఆ రాత్రి శశి, రామంల ఆనందం ఇంతింతకాదు. వారు విషయాల నన్నిటినీ కథలా చెప్పుకున్నారు. లేడీ రామారావు మంచితనం, లక్ష్మీదేవి దొంగబుద్ధి సావిత్రిలోని పెద్దమనిషి తరహా... అన్నీ అన్నీ ముచ్చటించు

కున్నారు

'మొత్తంమీద సాధించావు శశీ... అందరినీ... అందరి హృదయాలనీ' అంటూ రామం తియ్యగా నవ్వాడు.

ఆ మరునాడు రామం కాలేజీకి వెళ్ళగానే, అతన్ని అనంత పురం కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా వేసినట్లు ప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి అతనికో జాబువచ్చింది.

ఈ వార్త నిమిషాలమీద ఆ వాడ వాడంతా పాకిపో యింది. అనేకమంది శశి దగ్గరకువచ్చి వాకబు చేశారు. చాలమంది 'వద్దండీ, వెళ్ళొద్దండీ' అన్నారు. కొందరు శశి అదృష్టవంతురాలన్నారు. మరి కొందరు శశి ఇక్కడనుంచి వెళ్ళిపోతే ఏదో కొరతగానే ఉంటుందన్నారు.

ఆ మూడోనాడు సావిత్రి పెద్ద డిన్నరుపార్టీ ఎరేంజ్ చేసి, శశిని రామాన్ని ఆహ్వానించింది. అదే రోజున తోడి లెక్చరర్‌గా రొకాయన, రామాన్ని భోజనాకి కాహ్వానిం చడంతో రామం సావిత్రిగారింటికి హాజరు కాలేకపోయాడు.

శశికి ఆ నాడు నిజంగా పండుగదినం. ఆమె చక్కగా ముస్తాబై సావిత్రిగారింటికి బయలుదేరింది. శశి గుమ్మంలో అడుగు పెట్టీపెట్టగానే, సావిత్రి ఎదురుగావచ్చి శశి చేతికి ఒక 'బొకే' పువ్వులగుత్తి ఇచ్చింది. శశి... 'అరే... ఇదేమి టండి... ఇదేమిటి...... ఎందుకిదీ...' అంది.

ఆ 'బొకే' సద్గుణాల రూపంలా ఉంది. మొదట దాని చుట్టూ క్రోటన్సుమొక్కల ఆకులు రకరకాల రంగులతో చక్కనిచుక్కలతో మెరిసిపోతున్నాయి. ఆ లోపల వాటి

చుట్టూ దవనం సువాసనలను వెదజల్లుతూంది. దానిపైన మల్లెపూలు చెండులా కుట్టబడి ఉన్నాయి. వాటిమధ్య గులాబీ పూలగుత్తి విప్పారి, గులాబీ వెన్నెలల్ని వెదజల్లుతోంది.

'పుచ్చుకో శశీ...' అంటూ సావిత్రి దాన్ని శశి చేతిలో పెట్టి, 'ఇది పుచ్చుకోడానికి అర్హతగల దానివి నువ్వొక్కతివే శశీ...' అంది. అక్కడ ఉన్న స్త్రీలోకమంతా క్షణం పాటు కళవళ పాటుపడింది. కాని వెంటనే వాళ్ళంతా, 'అది నిజం... అది నిజం...' అన్నట్లు పకపక నవ్వి చప్పట్లు మిన్నుముట్టేలా చరిచేశారు.

శశి సిగ్గుతో కూరుకుపోయింది. ఆమెలో ఒక నవ్వు, ఒక సిగ్గు, ఒక బాధ, ఒక ఆనందం, ఉవ్వెత్తుగా విమానంలా లేచి, ఆమె నా పరిసరాల నుంచి ఏవేవో దివ్య లోకాల్లోకి తీసుకు పోయాయి.

అప్పుడే చిట్టివసంతం పాటలు పాడింది. కళ్ళజోడు పంతులమ్మ పద్యాలు చదివింది. సౌదామిని నృత్యం చేసింది. శశిని తాయారు ఆకసానికెత్తి ప్రశంసించింది. లక్ష్మీదేవి, శశిచేతులు పుచ్చుకొని, 'క్షమించు శశీ...' అంది. శశి ఆనందమే తన ఆనందముగా లేడీ రామారావు ఉత్ఫుల్ల నయనాలతో శశిని వీక్షించింది. ఈ మహోత్సవానికి 'శశి... అభ్యారాలు, అభ్యారాలు' అంటూ సావిత్రి శశి బుగ్గలు చిదిమింది. ఇన్నింటితో శశి ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోయింది.

మరునాడు రైలుకదిలేవేళ, ఇంతమంది స్త్రీలూ శశిని సాగనంపడానికి వచ్చారు. రైలు కదులుతోంది. అంకమైన చేతులు పైకిలేచి 'మరచిపోకు... మరచిపోకు' అని దివ్యంగా కదులుతున్నాయి. 'నువ్వు వెళ్ళిన వెంటనే ఉత్తరం రాయాలి. ఇక మేం జ్ఞాపకం ఉండంలే... మరచిపోతావులే... ఒకసారి ఇక్కడకు వస్తావుకదూ... అన్నీ, అన్నీ... శశి వింటూనే ఉంది. చిరునవ్వే సమాధానంగా ఇస్తూనే ఉంది. 'రైలు నడక సాగిస్తోంది. లేడీరామారావు కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. శశిఆమెను కళ్లతోనే కౌగిలించుకుంది. ఆఖరిసారిగా అందరికీ శశి చేతు లెత్తి నమస్కరించింది.

రైలు ఇంకొక కొత్తసొసైటీని శశికి పరిచయం చేయడానికి ముందుకు సాగింది.

లోపల కూర్చున్న రామం, గుమ్మందగ్గర నిలచిఉన్న శశిని అలాగే చూస్తూ, ఉద్రూత లూగిపోతూన్న మనసులో 'నా శశీ... నా శశీ' అనుకున్నాడు. కళ్ళతో జుర్రుకున్నాడు.

చేతులూపుతూన్న ఆ స్త్రీలోకాన్ని చూస్తూ శశి, రామాన్ని తన కళ్ళల్లో నింపుకుంది. ఎంత ఆనందంగా ఉంది అనుకుంది. 'అరే... ఇదేమిటీ, ఇదేమిటీ, ఇక్కడే ఉండిపోవాలనిపిస్తోందేమిటి' అనుకుంది.

రైలు వేగంగా ముందుకు సాగిపోయింది.

తెలుగు స్వతంత్ర
29—6—1956